

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

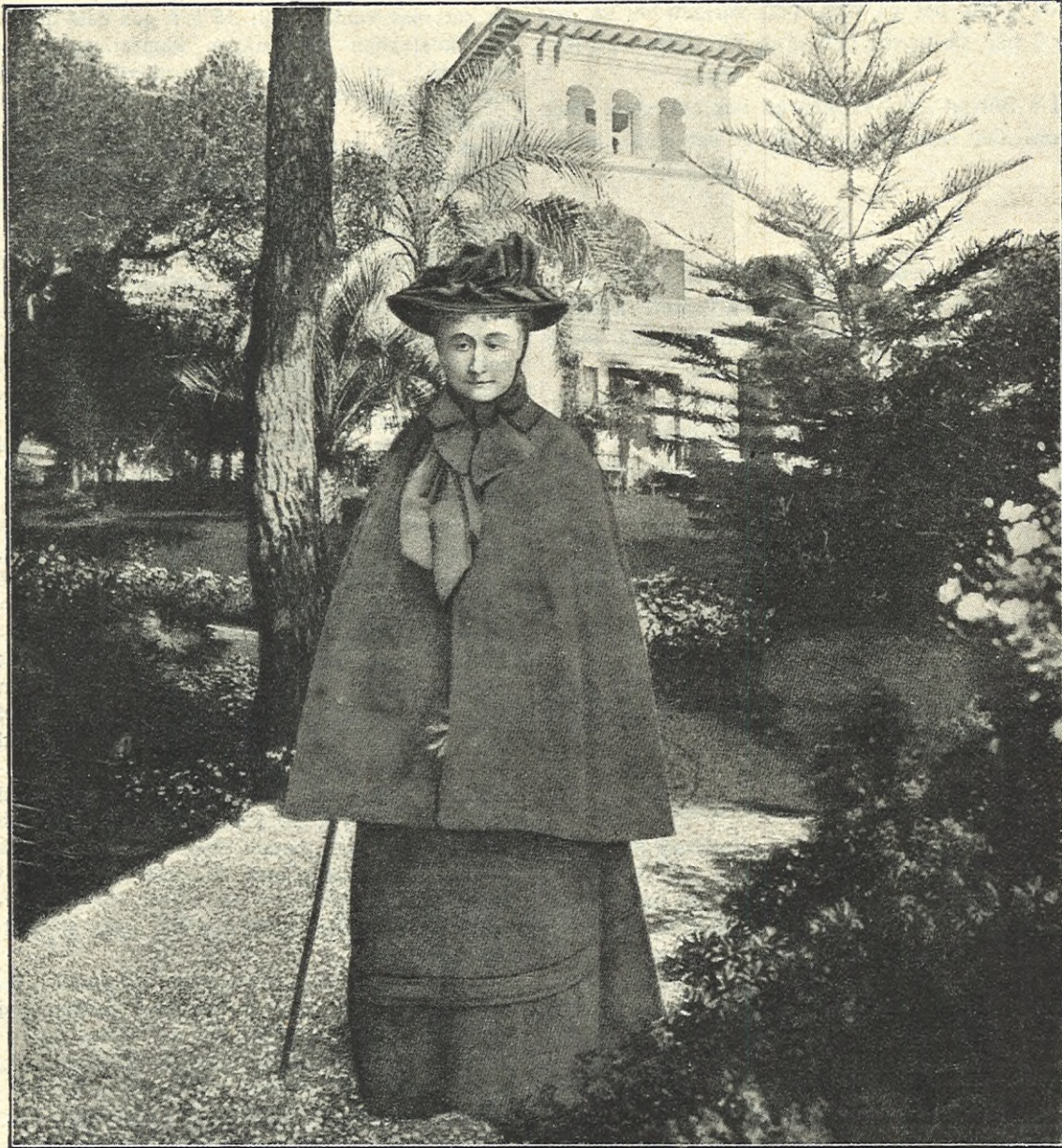

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

KEJSARINNAN EUGÉNIE UTANFÖR VILLA CYRNOS Å CAP MARTIN.

KEJSARINNAN EUGÉNIE.

EN REMARKABEL GÄST har, som bekant, under den gångna veckan gästat vår huvudstad, i det den nu 79-åriga exkejsarinnan af Frankrike, Eugénie, Napoleon III:s efterlevande maka, å sin luxuöst inredda ånjakt Thistle för första gången hedrat vårt land med ett besök, hvarunder det ståtliga fartyget med sitt smäckra, svanhvita skrof och sina tre slättoppade master ådragit sig allmän uppmärksamhet, där det, ett flytande residens, legat förankradt å Stockholms ström. Konungen och kronprinsen ha besökt den höga rese-nären ombord, och kejsarinnan återbördade med en visit å slottet, där kungaparet gaf lunch för den furstliga gästen. För öfrigt har hon flitigt sett sig om på våra museer samt i huvudstadens fagra omgifningar, hvarunder hon

äfvén en dag med konung Oscar besökte Drottningholm.

Det är nu mer än 52 år sedan den sköna grefvinnan af Theba, dotter af den spanske granden greve de Montijo, vid Napoleon III:s sida intog den lysande ställningen som fransmännens kejsarinna. Eugénie de Montijo hade redan under republiken i Paris' salonger gjort bekantskap med "Ödets man" och beslutit att vinna honom. Hon var en bländande skönhet, och hon vann sitt mål. Förmålningen ägde rum den 29 januari 1853. Napoleon, som intet högre eftertraktat än en förbindelse med någon af de gamla legitima fursteätterna, gjorde ett politiskt nummer af sitt äktenskap, och i sin proklamation till det franska folket framställde han saken, som om han önskat att genom det samma markera sin kärlek till demokratien.

Kejsarinnan Eugénie var emellertid allt an-

nat än demokratisk, som hela hennes historia visar, och trots all glans som omgaf henne kände hon sig långt ifrån lycklig i sitt äktenskap.

För den katolska kyrkan arbetade hon med den största energi, och det berodde på henne att de franska trupperna så länge kunde hindra Roms införlifvande med konungariket Italien. När det skedde, hängde olyckan redan öfver Eugénies huvud, och hon bidrog att påskynda den. Hon stod främst bland dem, som inspirerade kriget mot Tyskland — det var "hennes eget lilla krig". Och hon fick bära följderna fullt ut. Kejsaren och kejsarprinsen fångna och hon själf på flykt för lifvet efter Sedans fall! Den 4 september 1870 rycktes kronan från hennes hjässa, den 7 lämnade hon Frankrikes jord som en landsflyktig, hvilken från den dagen aldrig skulle ha en varaktig stad.

Det var England, som gaf den förjagade kejsarfamiljen en tillflykt, och Chiselhurst nära London blef dess residens. I januari 1873 dog Napoleon, bruten till själ och kropp, och ende sonen, Louis Napoleon, följde honom efter få år, då han den 1 juni 1879 föll som en tapper soldat under Englands krig mot Sydafrikas zulukaffrer. Det var det sista och förfärligaste af de slag, som träffade kejsarinnan, men hon genomgick krisen, om ock som en bruten och gammal kvinna.

Religion och resor äro de två intressen, som kejsarinnan Eugénie sedan bevarat genom åren. Och när nu den långa lifsfärden sent omsider fört henne till Sverige, kan den mycket pröfvade kvinnan helt visst äfvén här påräkna ett respektfullt och sympatiskt intresse.

Det lyckade porträtt, vi meddela af kejsarinnan och som är ett af de nyaste, som finnes, är taget i den vackra trädgården till hennes villa Cyrnos, å Cap Martin, där hon numera tillbringar den större delen af året.

KONUNG OSCAR LEDSAGAR KEJSARINNAN EUGÉNIE OMBORD Å SKÖLDMÖN FÖR ATT BESÖKA DROTTNINGHOLM. A. BLOMBERG FOTO.

BREFVET FRÅN HAFVET.

NYSS LÄSTE JAG ett bref från en, som jag har mött på samma väg som jag, af samma öden drifven, en stackars kvinna blott, hvars hjärta mycket blödt, en, som i lifvet jämt sig kände öfvergifven. Ah, öfvergifven? . . . Nej, hon hade oron fått, som aldrig fred beskär, men piskar, pinar blott.

Än hör jag orden sakta hviskas i mitt bröst. Likt suset af en bäck, som djupt i dimman faller, så dof och trött och tung förnimmer jag en röst ur något dunkelt hvalf med fönstret täckt af galler. Jag ser en hög kontur, den synes mig så svart, den går och går och går, men kommer ingen hvart.

“Nu är jag stark som järn,” så hör jag dessa ord:

“i många veckor nu har jag sett hafvet häfva, för alltid har jag gått från hem och fosterjord,

nu må jag framåt blott, här båtar ej att bäfva. Nu må jag framåt gå, jag *måste* se mitt mål, jag *måste* klarhet få. Min vilja är som stål.

Och jag sett hafvet svart, så svart i silfverskum, då stora stjärnor lyst däröfver dubbelt klara, det var oändlighet, som ej har tid och rum, där intet suckar mer, men allt förbjudar bara. Jag har det skyhögt sett i dimma, storm och snö, sett solens sista ljus långt bort bakom oss dö.

Ah, efter dessa dar jag känner, vet så visst, att kompromiss för mig har sjunkit ned i hafvet.

Att endast halfhet ta är mer än synd och brist.

Uppgörelse, om ock mitt allt skall bli begravet!

Mitt öde blef en man. Vi ha hvarandra flytt. Nu vänder jag tillbaks, sen må mitt lif bli nytt.

Nu vänder jag tillbaks, jag måste finna ro, Om jag skall ge mitt lif, allt vänt vi drömt som unga,

mitt hopp, min sista tröst, min nu så starka tro,

jag måste dock till sist få höra lifvet sjunga. Uppgörelse med} allt, med åtrådt och med skydt,

med allt som bräckligt var. Sen må mitt lif bli nytt! . . .“

Ja, lifvet kan bli nytt! Nu har jag själf det lärt.

Men först skall natt och nöd det rifva ner till grunden.

Man måste offra allt, som förr var dyrt och kärt,

af intet som betar man mer får vara bunden. Hvar droppe hjärteblod skall vara helt förblödd,

hvar hoppets åkerteg förbränd, förspild, förödd.

Då kommer frid till slut, en stilla, stilla frid, där nya stjärneljus i sällsam blidhet lysa, då våras det på nytt, och världen blir så vid, då blir så varmt och godt för själar som förfrysa.

Ur fjärran dunkelt går en vek och stilla sång om det som varda skall, ej det som var en gång . . .

Min brasa brunnit ned, det falnar i dess glöd, min stora ensamhet blott stilla vemod skänker. Det rop, som till min ro från hafvets böljor ljöd,

gick in till stjärneljus, som högt i rymden blänker.

Här inne är så varmt, här inne är så godt, och klockan knäpper tyst:

Snart är det öfverstådt!

E. WALTER HÜLPHERS.

KAN VÅRA ARBETERSKORS STÄLLNING FÖRBÄTTRAS? AF GERDA MEYERSON.

IV.

ARBETERSKORNAS LEFNADSKOSTNADER.

OM HYRAN är en arbeterskas förnämsta utgiftspost, så *borde* födan vara den nästa. Men så är det tyvärr icke, ty de flesta spara gärna just på födan, ofta till men för hälsa och krafter.

Matförhållandena bero också ofta på bostadsförhållandena. Flickor, som bo i sina hem eller ha tillfälle att koka litet åt sig där de bo, kunna ju äta billigare — icke sällan bättre — än de som måste intaga sina måltider ute. Vid många fabriker i Stockholm och äfven på andra orter finnas gasapparater, där arbeterskorna få värma medförd mat, koka kaffe och dylikt. På mindre syateljärer brukas det ännu att sömmerskorna en eller två gånger om dagen erhålla kaffe, men detta bruk bortlägges alltmera, sedan arbetslönerna ökats. Arbetstiden är vid de flesta fabriker från 7 eller 8 f. m. till 1 eller 2 e. m., då 1½ eller 2 timmars middagrast inträder. Vid 10-tiden hålles vanligen ½ timmes frukostrast, då medförda smörgåsar inmundigas. På eftermiddagen är vid 5-tiden på en del ställen ¼ eller ½ timme ledig till eftermiddagskaffe, och så fortgår arbetet till kl. 7 à 8 e. m., för sömmerskor ofta betydligt längre. På flere ställen i Stockholm har man börjat införa en ny ordning, nämligen ingen middagsrast, utan efter frukosten, som ätes senare, arbete i ett till kl. 6. Till en början voro arbeterskorna mycket missnöjda med detta, de kunde ju i regeln icke få mat förr än kl. 7, om de själfva skulle tillaga den, men sedan de vant sig att intaga dagens huf-

vudmål vid denna tid, tycka de bättre om att bli tidigt lediga på kvällen.

Många förklara dock, att de aldrig skulle stå ut med sitt ansträngande arbete, om de icke finge sin middag med en liten promenad efter på middagen. En och annan arbeterska är för middagsmålen inackorderad i någon familj. Både i familjer och på matställen är i Stockholm priset 35 à 40 öre för middag. Det är dock en allmän klagan i hufvudstaden, att det är svårt att för detta pris få något så när väl-lagad mat. Särskilda matställen för fruntimmer äro sällsynta. Hushållsskolornas priser äro för höga för arbeterskorna, och de billiga matställen, som finnas, lämna mycket öfrigt att önska såväl med afseende på snyggheten som på matens beskaffenhet. En del arbeterskor med mycket små tillgångar nöja sig med att hämta en rätt mat, vanligen till 25 öre, och dela denna och kostnaden med någon kamrat, andra ha icke råd att bestå sig ett ordentligt mål på många veckor ibland, utan lefva mest på torrskaftung.

Så måste tvänne systrar, anställda vid en karamellfabrik, hvilken hölls stängd från jul till in i februari, under hela januari månad nöja sig med potatis och bröd som middagsmål. Litet dåligt kaffe på morgonen och skum-mjölök med eller utan bröd på kvällen utgjorde de öfriga måltiderna för dessa 19 och 20 års flickor med vanligen god hälsa och frisk aptit. De hade möjligen kunnat få någon hjälp från sitt hem i Uppsala, men ville icke ligga föräldrarna, som hade många barn, till last. Någon förtjänst under ledighetstiden lyckades de icke skaffa sig och taga mat på kredit ville de förståndigt nog icke.

Matprisen i Stockholm äro ju mycket högt uppdrifna, och detta blir kännbarast för dem, som icke kunna köpa mycket på en gång. De ensamstående arbeterskorna liksom arbetarfamiljerna göra sina flesta uppköp i de s. k. “magasinen”. Och dessa magasin bruka lämna kredit på både större och mindre inköp, hvarigenom man nog frestas att köpa mer än man har råd till. Det finns exempel på, hur arbeterskor med 6, 7 kronors veckoinkomst genom detta kredit-system kommit att vid månadens slut stå med en skuld på 15, 20 kronor för matvaror och utan pengar att betala med. Det kan vara godt för en fattig och hungrig stackare att kunna få en bit mat på kredit, men kredit-systemet är ändå till fördärf både för köparen och säljaren.

Opraktiskhet och okunnighet äro ganska ofta orsaken till att arbeterskor med ganska god förtjänst, som kunna ha råd att skaffa sig ordentlig mat, lefva på otillräcklig eller olämplig och dålig kost. Många förstå icke, hur nödvändigt det är att skaffa sig närande föda, utan ge hellre ut sina pengar för grannlåt, andra, som skulle kunna få bättre mat, om de själfva lagade den, ha alls intet begrepp om matlagning eller finna det för besvärligt att tillreda maten. *Undervisning i matlagning* åt arbetsklassens döttrar är därför af stor vikt. I Stockholm och flera andra städers folkskolor få ju flickorna sådan undervisning, och äfven på landsbygden har man börjat inrätta skolkök. Men då den i skolan meddelade undervisningen ofta är otillräcklig och rätt snart förgäten, äro kvällskurser i matlagning, särskildt anordnade för fabriksarbeterskor, ett godt medel att hjälpa dessa i förbättrandet af deras ställning. Sådana kurser ha med framgång ordnats, dels i Stockholm vid Lärarinneseminariets hushållsskola och vid Hemmen för arbeterskor, dels vid Liljeholmen och Hagalund (af Fredrika Bremerförbundet) samt dessutom på flera ställen i landsorten såsom vid Norrköpings arbeterskehäm. Och det har visat sig, att arbeterskorna trots tröttheten efter dagsarbetet med stort in-

Lagermans Kraft-skur-pulver “TOMTEN”.

tresse omfattat matlagningskursen, till hvilken de kommit som till ett efterlängtadt nöje. Afgiften för dessa kurser har i Stockholm varit 5 kr., då lokal, lärarinna m. m. varit fri och eleverna endast betalat ingredienserna till maten, hvilken de efter hvarje lektion förtärt.

Att en mera allmänt spridd kunskap om födoämnenas värde samt om enkel och billig matlagning är ett af medlen till nykterhetens befämjande bör icke förglömmas, ty det är ofta arbetshustruns bristande kunskap i matlagning som drifver mannen på krogen. Och hvad de unga arbeterskorna få lära skall utan tvifvel blifva till nytta för dem, när de sedan gifva sig. Särskildt vid stora fabriksamhällen, där flickorna redan vid 14, 15 års ålder komma till fabriken, böra matlagningskurser anordnas. Dessutom böra kooperativa företag för inköp af lifsförnödenheter till lägsta möjliga pris vara arbeterskorna till god hjälp. Godt vore det, om sådana kooperationsaffärer också kunde förse arbetersklassens kvinnor med skodon och kläder.

För de allra flesta arbeterskor är det ett ganska svårlöst problem detta, huru de utan att svälta skola få något att köpa kläder för. Man hör så ofta damer ur de förmögnare klasserna beskärma sig öfver, huru *fin* arbeterskorna äro klädda, och det är sant att det vore bättre för många arbeterskor om de köpte mera praktiska och hållbara saker än den billiga grannlåt de lägga sig till med. Oförstånd och ungdomens lätt förklarliga lust att pryda sig äro ofta orsaken till att man för kappan, hatten, klädningen, d. v. s. det som synes, kostar på sig jämförelsevis mycket, men om underkläderna icke äro tillräckliga eller hela får man icke taga så noga. För den som vet, hvad det kostar att vara snyggt och ordentligt klädd, hvad hållbara underkläder och skodon och hvad tvätt kostar, måste det emellertid förefalla beundransvärdt att arbeterskorna kunna vara så pass ordentligt klädda som de äro. Det stora flertalet af dem har dock icke mer än 80, 100 kronor om året att ge ut för kläderna. Icke sällan köpas kläder på afbetalning, och det händer för mången att sommarkappan måste pantsättas, när vinterkappan behöfs, och tvärtom. Arbeterskor, som "bo inne", ha för det mesta svårt att få sy och tvätta åt sig. Om de sitta uppe på kvällarne, klagar man att de störa de andra. För öfrigt höra nog icke *de* till flertalet, som ha lust att laga och sy. Hemma-boende flickor äro ofta bortskämda med att deras mödrar laga åt dem, och både hemma-boende och inneboende äro vana att bli upp-passade. De stiga upp i sista minuten på morgonen och gå till arbetet utan att ens ha baddat upp sina sängar.

Dock — med den långa arbetstid, som är vanlig å fabriker och syateljéer, är det ju icke underligt att arbeterskorna bli slappa och trötta och ohägade för att använda kvällarna till sömnad, tvätt och dylikt. Alltså är det bekvämast för dem att så vidt möjligt köpa färdigsydd kläder och lämna bort tvätten, hvilket alltid blir dyrbart. En och annan gång måste man ju dessutom kosta på sig ett nöje, därtill kommer för mången föreningsafgifter, läkarhjälp, medicin m. m., för att icke tala om vykort och presenter till bekanta, hvilken utgiftspost för många går till rätt mycket.

Att i Stockholm med dess dyra lefnadskostnader betala sin hyra, äta någorlunda ordentligt och vara någorlunda snyggt klädd samt dessutom kunna bestå sig ett och annat anspråkslöst nöje och detta med en inkomst af t. ex. 1.50 eller 2 kronor om dagen, det är, såsom någon mycket riktigt betecknade det, ett "konststycke", men ett konststycke, som utföres af många arbeterskor.

Några exempel på, hur utgifter och inkom-

ster under sådana förhållanden ställa sig, skola möjligen belysa min åsikt, att minst 2 kronor om dagen är hvad en själf försörjande arbeterska behöfver för att kunna reda sig.

En 22 år gammal sömmerska hade från d. 15 nov.—15 dec. 1904 en förtjänst af 38 kronor, omkring 9—10 kronor i veckan. Arbetstiden var 11 timmar utom lördagar, då den var 9 timmar. Hennes utgifter under denna månad voro:

Hyra (bor inne dåligt)	kr. 6: 00
middagar	" 8: 04
annan mat	" 8: 58
kläder, skodon	" 13: 95
div., d. v. s. bad, fotogen, teaterbilj.	" 3: 69
	Kr. 40: 26

Utgifterna öfverstege alltså inkomsterna med kr. 2: 26. För maten hade hon gifvit ut kr. 16: 62, d. v. s. 4 kr. och 15 öre i veckan.

En arbeterska vid Mariebergs ammunitionsfabrik, som är sjuklig och därför har mycket ojämn förtjänst, har redogjort för sina utgifter och inkomster d. 15 sept.—15 okt. 1904.

Inkomster: första veckan	kr. 8: 80
andra " "	" 16: —
tredje " "	" 8: —
fjärde " "	" 10: —
	Kr. 36: 80

Utgifterna voro: hyra (i Hemmet för arbeterskor)	kr. 7: 00
Middagar	" 9: 48
matvaror	" 10: 04
tvätt	" 2: 10
nöje	" —: 40
diverse	" 2: 45
	Kr. 31: 47

Inga utgifter för kläder förekommo denna månad och hon fick ett öfverskott af kr. 5: 33. Utgifterna för maten belöpte sig till närmare 5 kr. i veckan.

En 28-årig kappsömmerska redogjorde för sina utgifter och inkomster under 14 dagar. Första veckan förtjänade hon på 12 timmars dagsarbete 10 kr. och 25 öre. Utgifterna under samma vecka voro:

Hyra	kr. 1: 50
mat	" 4: 87
klädning	" 8: 50
div., medicin	" 1: 53
	Kr. 16: 40

Tvätt, bad eller nöjen förekommo icke. Denna vecka uppstod — emedan hon köpt ett klädningstyg, en brist på 6,15, men följande vecka — hon gjorde alltid upp kassan för vecka — hushållade hon däremot så, att hon af förtjänsten, som blef kr. 10: 50, hade ett öfverskott af kr. 3: 12. Hennes utgiftslista såg då ut på följande sätt:

Hyra	kr. 1: 50
middagar	" 1: 75
matvaror	" 1: 01
skolagning	" 2: 50
diverse	" —: 62
	Kr. 7: 38

För mat hade hon alltså under denna vecka gifvit ut endast 2 kr. och 76 öre. Anmärkas bör, att denna arbeterska är ytterst ordentlig, ser alltid snygg och vårdad ut samt förstår sig på att äta närande mat, gröt, pannkakor o. s. v.

Att det sparas mest på maten synes tydligt på en annan uppgift från en 30-årig arbeterska vid en kapsylfabrik. Hon har 10¹/₂ timmars daglig arbetstid, förtjänade under oktober 1904 kr. 41: 38 och gaf under samma tid ut 31,03, däraf för hyra 6,50 och för mat endast 13,59, alltså icke 4 kr. i veckan. Visserligen kokar

Mousseline

1 120 cm. bredd å 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franco.

Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).

hon all sin mat själf, men den består mest af kaffe och mjölksoopor, smör och bröd, någon gång en bit fläsk. För kläder hade hon samma månad behöft 7,75, för tvätt och diverse 3,85.

"På 2 kr. om dagen skulle jag kunna lefva kungligt," sade en gång en 19-årig flicka vid en elektrisk syfabrik, där hon hade 6 å 6,50 i veckan. Hon bodde hos släktingar, sof på ett sofflock i ett öfverfyllt rum, betalade därför 5 kronor i månaden och fick för samma betalning morgonkaffe. För middag betalade hon 25 öre om dagen 6 dagar i veckan, och för den öfriga maten beräknade hon 1,50 i veckan, alltså omkring 3 kr. i veckan för maten, 4,25 för hyra och mat. Till kläder och öfriga utgifter hade hon vanligen 2 kronor öfver hvarje vecka, och med detta krånglade hon sig fram. lånade ibland och pantsatte ibland, när hon var i knipa. Men det var första året hon var ute på egen hand, och hvarken hälsan eller humöret hade ännu hunnit bli synnerligen frestade af det umbärande lif hon förde

Som vi se kan det gå att med den strängaste sparsamhet lefva på arbetsförtjänsten, om man nämligen får vara frisk och ingen arbetsbrist råder. Men det händer, att det är dåliga tider för en viss industri, att fabriken stänges, arbetstiden förkortas med flera timmar dagligen eller halfva antalet arbetare uppsäges. Härigenom minskas den redan förut knappa inkomsten för arbeterskorna, och deras lif blir ännu mer bekymmersamt, i synnerhet om de — som fallet är med många — utom sig själfva äfven ha barn att försörja. Ogifta arbeterskor ha dock sällan mer än ett barn, då änkor och fränskilda eller med supiga eller sjuka män gifva arbeterskor icke sällan måste få förtjänsten att räcka för dem själfva och två, tre, ja flera barn.

NATHALIA FLORELL.

DET VAR ETT SORGEHUD för mången, då ofvanstående namn inom den svarta ramen nyligen stod att läsa i tidningarna.

Det finns i Göteborg ett — ja, jag vet inte riktigt hvilken benämning jag skall använda, men jag tror att jag väljer ordet *hem* såsom det mest betecknande — ett tillfälligt hem för resande kvinnor, ett ställe där arbetande bildade män och kvinnor kunna finna en smula ersättning för trefnad i

eget hem, eller kanske ännu större längtan efter ett sådant.

Detta hem är "Föreningen", beläget Kungsgatan 35. Det är en af de många praktiska

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål
25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

institutioner, som den på 80-talet bildade "Kvinnoföreningen" så väl förstod att anordna.

Men att Föreningen den dag i dag är hvad den är, ett mönster i sitt slag, detta är helt och hållet fröken Florells förtjänst, och hon har därmed gjort en stor och värdefull insats i samhällsarbetet.

Nathalia Florell föddes den 13 mars 1850 i Tengs församling, Skaraborgs län, där fadern var kyrkoherde. Efter sexton års pliktroget arbete som kassörska hos Axel Gillblad & C:o, öfvertog fröken Florell för fem år sedan "Föreningen", där hennes egenskaper som utmärkt husmor, älskvärd värdinna, en god och hjälpsam människovän kommo till sin fulla rätt. Gäster, inackorderingar, biträden och tjänare, — ja, de många gummorna med de trasiga korgarna vid köksdörren — blefvo snart till vänner, som gärna kommo tillbaka för att få ännu mer af det solsken ett kärleksfullt sinne utstrålar.

"Föreningens" bibliotek har under fröken Florells ledning betydligt utvecklats och innehåller nu omkring 5,000 band, skandinavisk och utländsk litteratur, tidskrifter och tidningar.

Att Föreningens verksamhet skall komma att fortsättas i samma anda som hittills är en förhoppning, som delas af alla, hvilka haft förmånen att därstädes äga en hemtreflig tillflykt.

Med alla sina andra vackra och vinnande egenskaper förenade Nathalia Florell den största anspråkslöshet och hennes karaktäristik innefattas i orden: *en god och varmhjärtad kvinna.*

J. C.

EN ÖDE GÅRD. SKISS FÖR IDUN AF L. M.

(Forts. och slut.)

MEN DÅ han kommit till Köpenhamn, mötte Rosette honom med sin far, och där blef hon hans hustru. Under tiden, då de voro borta, byggdes i närheten af det grefliga godset midt i skogen ett litet bo för deras kärlek. Fram på våren kom Rosette dit först och sedan Klas Henrik, som visserligen icke var officer vid Royal suédois, utan nu i all obemärkthet njöt sin lycka i det lilla hemmet i skogen. Rosettes far anlade en trädgård där omkring och gräde och planterade.

Då och då skref Klas Henrik bref, hvilka först sändes ut till en hans vän vid Royal suédois och sedan därifrån returnerades till den gamle grefven, hvilken läste och kommenterade dem med vänner och bekanta. Så började slutligen den gamle att längta efter sonen, och det kom bref med begäran, att han borde tänka på hemresan. Klas Henrik hade då själf blifvit fader till en liten son, och han förstod, att stort längre kunde icke detta förhållande fortvara. Han hade mer än en gång fruktat för upptäckt. Flere af folket på godset

visste af, hvar han var, men ingen förrådde honom. Och så skref han hem och meddelade, att han tänkte komma hem om någon tid. Hans far var mycket belåten och började tänka på en brud åt sin son. Han skref också om detta ämne, men Klas Henrik svarade afböjande.

Så kom då äntligen den efterlängtade dagen. Klas Henrik åkte upp på gården med stor ståt, med förridare och spanin för en stor tung kaross. Den gamle grefven kom sonen till mötes ute i vestibulen, han stödde sig mot en käpp, och hans ögon voro tårade. Han omfamnade ömt sin son, men såg forskande på honom, om vistelsen i det främmande landet hade blekt hans kinder och försvagat hans fysik, såsom hans egen blifvit där ute. Men Klas Henrik blomstrade af hälsa.

"Du har minsann varit klokare än din far, min gosse," sade den gamle grefven och klapade honom på axeln.

"Ah cher père," svarade Klas Henrik, "jag har alltid varit så retiré. Jag har inga lysande bedrifter att omtala, men jag för tillbaka en ofördärfvad hälsa och ett godt samvete."

"Och nu tänker du stadga dig och slå dig ned här på gården?"

"Jag har alltid varit stadig och jag tänker förblifva det," svarade sonen.

Så började ett samlif mellan far och son. Den förre var fortfarande så belåten att hafva återfått sin son, den senare var uppmärksam och vänlig, men något förbehållsam. Han hade blifvit en lidelsefull jägare, och nära nog hvar annan dag gick han ut med sin bössa och sina hundar. Han gick dock icke långt, förrän han steg upp på sin ridhäst, som med ilande fart förde honom till den lilla sjöns strand, och där stod båten. Ofta voro också Rosette och gossen honom till mötes. Det var ljuftva somrardagar och de njöto af sin lycka.

Men hösten kom, det blef kyligt och mörkt. Rosette kunde icke mer komma till andra stranden. Klas Henrik jagade dock i alla väder, ofta kom han icke ens hem till natten. Då började den gamle grefven åter tala om ett gifte för sin son, men denne svarade, att han sett så många älskvärda damer där ute i Frankrike, att han svärigen kunde besluta sig att ingå gifte med en svenska. Men den gamle sände honom ändå än hit, än dit för att se på landets döttrar. Resultatet blef dock alltid detsamma. Klas Henrik förklarade, att ingen hade behagat honom.

Påföljande sommar reste den gamle grefven till en brunnsort. Då kom Klas Henrik åter till Rosette under ljuftva somrardagar, och de lefde i sin kärlek och lycka. Mot hösten kom den gamle grefven hem, och Klas Henrik hade bestämt sig för att uppenbara sin hemlighet, innan hösten och vintern kommo med mörka nätter och kalla dagar. Därför en dag, då den gamle grefven åter började tala om, att sonen borde gifta sig — det vore han skyldig sin far och sin ätt — svarade Klas Henrik helt hastigt: "Cher père, låtom oss icke tala om giftermål! Jag har redan en hustru — en hustru, som jag älskar."

Den gamle grefven föll baklänges emot ryggstödet på den stol, på hvilken han vanligen satt så rak, och hans ögon trängde nästan fram ur hufvudet.

"En fransyska?" framhväste han. "En katolik?"

"Nej, cher père, ingen katolik," svarade Klas Henrik, men han lämnade den andra frågan obesvarad. Han ringde och begärde vin. Den gamle grefven slog med darrande hand i ett stort glas och tömde det.

"Vill cher père se sin sonhustru?" frågade sonen.

Den gamle skakade på hufvudet och gen-sporde: "Hvem är hon?"

Den frågan lämnade Klas Henrik utan svar.

"Jag har en liten son," — framkastade han — "den är nu mer än ett år."

"Och den har jag icke sett!" utbrast den gamle.

"Vill cher père se lille Sixten?" sporde Klas Henrik. "Han bär namn efter sin farfar, och han kan redan säga Fafa."

Den gamle grefven smålog. "Jag vill se honom," sade han. "Men modern?" tillade han tvekande.

Klas Henrik svarade ingenting. Han red ut på eftermiddagen och måhända förberedde han sin hustru.

Dagen därefter svängde en stor kaross upp till det lilla hemmet — gården hade knappast plats för en sådan ståt. Klas Henrik hoppade ur, och betjänten hjälpte den gamle grefven, som var alldeles blek af sinnesrörelse. Han gick mödosamt uppför de få trappstegen, mera skröplig och darrande än vanligt, och trädde in i förstugan. En ung kvinna skyndade emot honom. Hon bar ett barn på armen, hon gjorde en djup nigning och förde grefvens hand till sina läppar.

Grefven betraktade henne med en granskande blick. Hon var förtjusande. Det ljusa håret var opudradt och sammanbundet i en så kallad *flambeau d'amour*. Och där öfver vänstra ögat satt en musch — en *regardez moi* — i form af en halfmåne. En dylik satt vid högra mungipan — en *baisez-moi*. Vidare en något uppåtsträfvande liten näsa, en förtjusande röd mun och ett par ögon, som skimrade i tårar. Toiletten var alldeles *comme il faut*, men ganska enkel. En hvit klädning à panier och en blå fichu, knuten i en stor rosett där bak. Rödklackade små skor förlånade fötterna ett behag, som ingen annan fotbeklädnad märkar gifva. Gossen på armen räckte ut handen och ropade Fafa!

Den gamle grefven kunde icke motstå denna intagande uppenbarelse, han slöt henne i sin famn. Kanske tänkte han, såsom sägnen förtäljer, att Birger Jarl en gång skall hafva yttrat: "Hade min frände detta ogjort, skulle jag hafva varit färdig att göra det själf." —

Jag tystnade nu.

"Visserligen kunde det hafva varit så," yttrade min man med en kritisk min, "men i alla fall förklarar det icke, hvarför huset brunnit."

"Åh, en vanlig eldsvåda," framkastade jag.

"Tänk, om jag skulle förklara slutet," sade Herman. "Den lilla Rosette fann sin ensamhet alltför lång, hon började en kärlekshandel. Låt se, med hvem?"

"Åh, Herman, då man är gift med en ung, förtjusande greffe! Nej, därtill kunde grefvinnan Rosette omöjligen nedlåta sig."

"Åh, roçoçons hustrur utmärkte sig just icke för sin trohet. Men hvad vet jag? Alltnog, hon bedrog sin man och han öfverraskade henne, han vredgades och brände ned det hem, som han byggt för sin kärlek, och som hon vanhelgat."

"Det gjorde han icke," påstod jag.

"Hvarför inte?"

"Om roçoçons hustrur voro otrogna, så togo deras män just icke heller den saken särdeles djupt."

"I allmänhet icke. Men om förbindelsen var opassande, kunde en mans tålmod lätt svika."

"Det skulle ha varit under den grymma renässansen, som något dylikt kunnat hända. Men nu måste vi nog gå hem. Annars få vi sönderkokta abborrar till middagen."

Den öfvergifna trädgården blef efter detta vårt älsklingsmål. Vi sågo den i solnedgång

och månsken, vi sågo den i regnstämning och i glänsande solljus. En morgon mot hösten sågo vi till och med solen stiga upp bakom skogen och kasta röda och gyllene glansdagar öfver den långsmala sjön. Den gamla trädgården var alltid föremålet för vårt intresse och våra samtal, det mest tilldragande i hela näjden. Mångfaldiga voro de små diktade berättelser, som vi förlade dit, men jag höll allt fortfarande fast vid min första historia.

Rosette, den unga grefvinnan, antog riktigt kött och blod för min fantasi, och jag tänkte på henne som på en människa, hvilken jag känt och hållit af. Jag undrade, huru hon och gamlê grefven trufdes tillsammans. Ibland kände jag mig nästan orolig däröfver, medan jag däremot vid andra tillfällen var säker om, att hon vunnit sin svärfars bevägenhet, att han skämde bort lille Sixten och öfverhopade hans mör med artigheter och presenter, såsom det höfdes en gammal roççokavaljer.

Det led mot slutet af vår sommarvistelse på landet, och om få dagar borde vi åter vara i staden. Det var med ett visst vemod vi tänkte därpå, och våra vandringar i skog och mark förlängdes. Så hände det en afton, att vi fördröjt oss längre än vanligt vid "vår trädgård". Vår värdinna hade kokt gröt åt oss. Den var vidbränd, och gumman var vid dåligt lynne.

"Om jag förstår, hvar herrskapet varit så länge," putttrade hon. "Gröten är förstörd, men jag rår icke därför."

"Åh, vi nöja oss med en smörgås och ett par ägg," föreslog jag, "och så dricka vi den goda mjölken."

Hon kom genast in med ägg och satte på vatten. Jag stod ute i köket och funderade, hvad jag skulle säga för att förmildra henne. Så började jag tala om trädgården i skogen, hvilken vi tyckte så mycket om.

"Ja så," sade gumman, "har herrskapet varit vid tjufnäset?"

"Vid hvad?" sporde jag i högsta måtto förundrad.

"Ja, det hette ju Lugnet förstas," svarade gumman, "men vi, folket här, kalla det tjufnäset."

"Hvarför det?" frågade nu min man, som tittade ut för att se, hvarför kvällsvarden dröjde, och som hört de sista orden.

"Jo," svarade värdinnan, baron på Säbynäs hade en inspektor. Han var den värste tjuv, sade min morfar, som den tiden tjänade på godset. Men baron trodde honom om godt, fast han plågade folket och bedrog baron. Så fick han lof att bygga sig en gård, dit han kunde flytta, då han icke mer orkade med det vidlyftiga bestyret på det stora godset. Och så byggde han Lugnet. Och dit förde han alla sina egodelar. Kreaturen dogo uppe vid Säbynäs, sades det, men de stodo upp på Lugnet. Och det var omänskligt mycket, som han hade där, både gods och pengar. Då allt var i ordning, tog han afsked, och baron skaffade honom medalj för trogen tjänst och hade ett stort kalas för honom, och det hölls granna tal. Och så flyttade han till Lugnet. Men, ser herrskapet, det med orätt fås, med sorg förgås. Had hade icke bott där länge, förrän åskan slog ner i huset, och allt brann opp och han själf också."

Min man och jag betraktade hvarandra.

"Åh, så verkligheten griper in förstörande," sade Herman, "men i grund och botten är kanske verkligheten mera etisk."

"Jag går aldrig mera dit," sade jag med ovilja.

"Ja, det är också nästan för långt," sade mor Stina, "en kommer hem alldeles för sent."

DET RINGER TILL MÅLTID.

RAMLÖSA. ANTECKNINGAR FRÅN ÄLDRE OCH NYARE TIDER. FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON.

RAMLÖSA har något af katedralers stämning... Dess arkader och kolonner utgöras af majestätiska bokar och ekar med pilastrar af lind, ask och lönn. Under de märkliga hvalfven härskar en imponerande ro...

Ramlösa är en värld för sig. Det breder ut sig på en plåtå, minst 100 fot öfver hafvet, och genomskäres från öster till väster af en dal, eller, för att nu hålla oss till bilden, krypta, med ett djup af 50 fot och nästan lodräta väggar. Den trädvegetation, som här är till finnades, är ovanligt yppig. Klostergångar, med hvalfda bågar i skogens skäraste grönska, slingra sig rundt den underjordiska helgedomen — vi syfta på "nedre och öfre filosofiska gången." Här är näktergalen bofast.

Äldre generationer ha präntat sina namn och lyckliga bemärkelsedagar i de sekelgamla stammarne, mossan har grott under årens lopp, barken har svällt och till hälften plånat ut skriften. Den yngre generationen, ett släkte af realister, har ej brytt sig om att fortsätta den.

Luften är mjuk och mild i Ramlösa. Endast sydliga och ostliga vindar ha fritt spelrum härute. Väl skyddade af parken och dalens slutningar från bitande nord- och nordostvindar ligga ett tjugutal villor kringströdda, med rum för familjer och enskilda. Inom brunnsområdet

finnas sålunda cirka 200 rum disponibla till uthyrning. Och utom området äro flere villor med rum till moderat pris för såväl första som andra klass kurgäster. Ramlösa kan sålunda erbjuda sina gäster en vistelse på landet.

Det stora hotellet är dominerande som ett skänkt herresäte och dess kulinariska anrättningar äro berömvärda. För de musikaliska behoven söjer flera timmar

om dagen ett militärkapell på ett förträffligt sätt.

Det är lätt att göra utflykter från Ramlösa. Mellan Helsingborg och brunnsområdet förmedlas förbindelsen fram och åter hvarje timme på dagen medels en decauvillejärnväg, hvilken inom den närmaste tiden kommer att apteras för elektrisk drift. Platsen har i år att glädja sig åt ett talrikt besök, däribland ej så få danskar, för hvilka Ramlösa alltid varit en favoritplats.

Den gamla järnkällan är bekant, den innehåller järnet i en form som gör det för organismen lätt upptagligt. Men under senare åren har den fått en väldig konkurrent i en annan hälsokälla, den alkaliska. Den upptäcktes för 12 år sedan genom en tillfällig djupborrning, och dess rykte blef snart grundlagdt. Vattnet är närmast jämförligt med det tyska Baden-Neuenahr och utsändes numera landet rundt.

För sina förträffliga kolsyrebad och kallvattenkurafdelningen har Ramlösa förvärfvat sig ett känt namn.

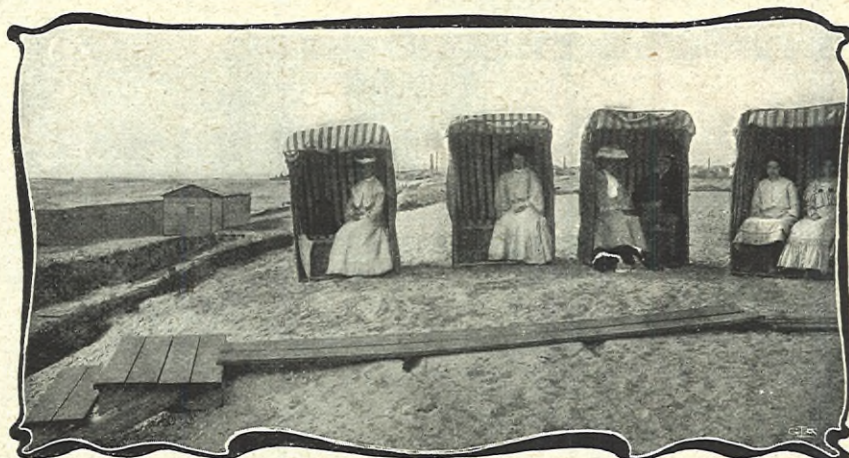
Flere förbättringar på olika områden ha under innevarande år vidtagits. Sålunda har bl. annat ett nytt tidsenligt kök blifvit inredt, rymligt och ljusst och försedt med centralspisar. Å terrassen har anbringats glastak, societetslokalerna tillfredsställa nu alla rimliga anspråk, 2:a klass matsal har restaurerats o. s. v.

Säsongen räknas från den 1 juni—1 sept., fördelad i två terminer.

Ramlösa är idylliskt — därom kan ej råda mer än en mening. Vi frukta, att den för meditationer anlagde här mer än lofligt skulle glömma sig kvar i fantasiens värld, om ej måltidsklockan, regelbundet som ett urverk, återkallade honom från drömmen till verkligheten. Denna sällsamma klocka, hvars klara och fylliga, lockande och manande ljud, aldrig förfela att ha åsyftad verkan, är placerad högt upp i kronan på en gammal reslig, jättelik alm. Och den som sköter ringningen är Ramlösa faktotum, herr Pålsson. I tjugu år har han stått på sin post morgon, middag och kväll; man finner honom nästan alltid vid ingången till hotellet, städse artigt bugande och med ett förbindligt småleende; hundratals olika uppdrag har han att utföra, men det sker alltid ljudlöst, stilla och med precision — ingen nervös ifver eller affekterad brådska. Herr Pålsson åtnjuter en stor och rättvis popularitet i Ramlösa — en gammal trotjänare och hedersman som han är.

"Ramlösa brunns lasarett" är en stiftelse som i detta sammanhang förtjänar att beaktas. Grundplåten 8,000 Rdr Banco skänktes af Carl XIV Johan vid ett af hans besök och räntan af dessa medel skulle anslås till hjälp åt medellösa brunns-gäster. Denna Carl Johans efterföljansvärda handling vann genklang hos andra med det resultat, att en byggnad för detta

(Forts. sid. 388).

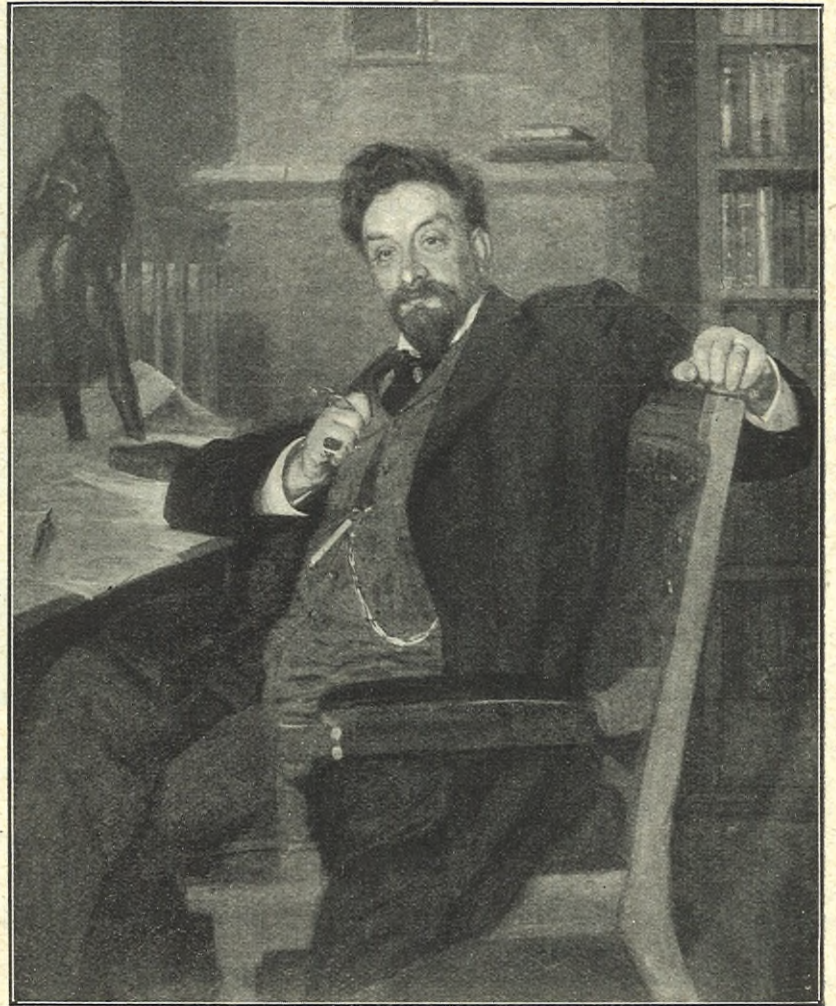
FRÅN RAMLÖSA HAFSBAD.

RIKSDAGSMANNAVALET I STOCKHOLM

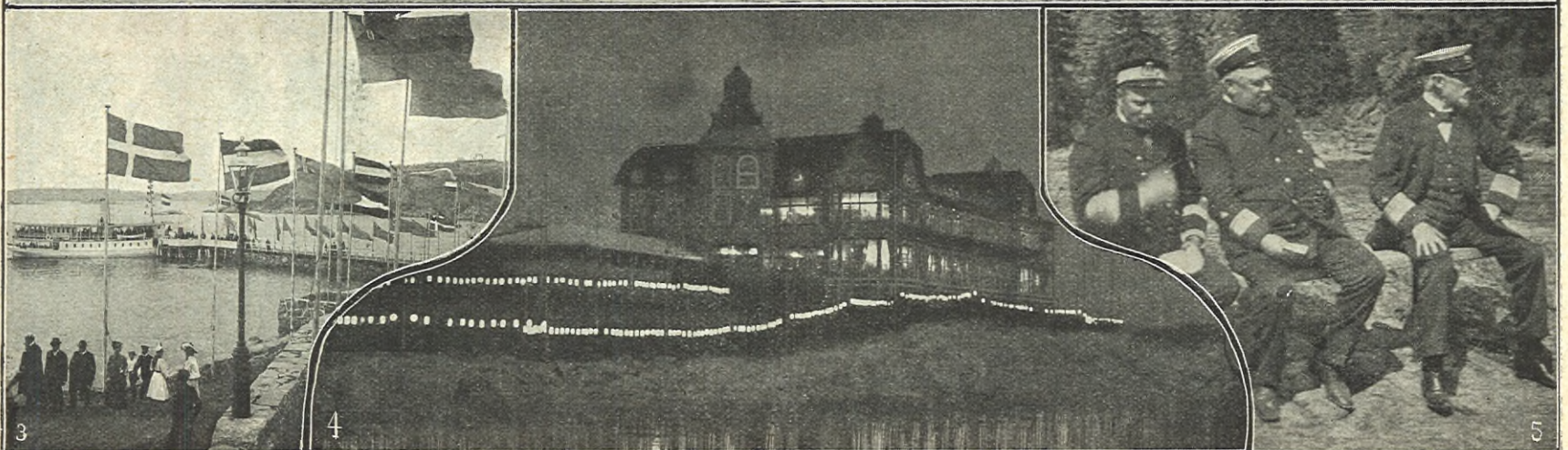
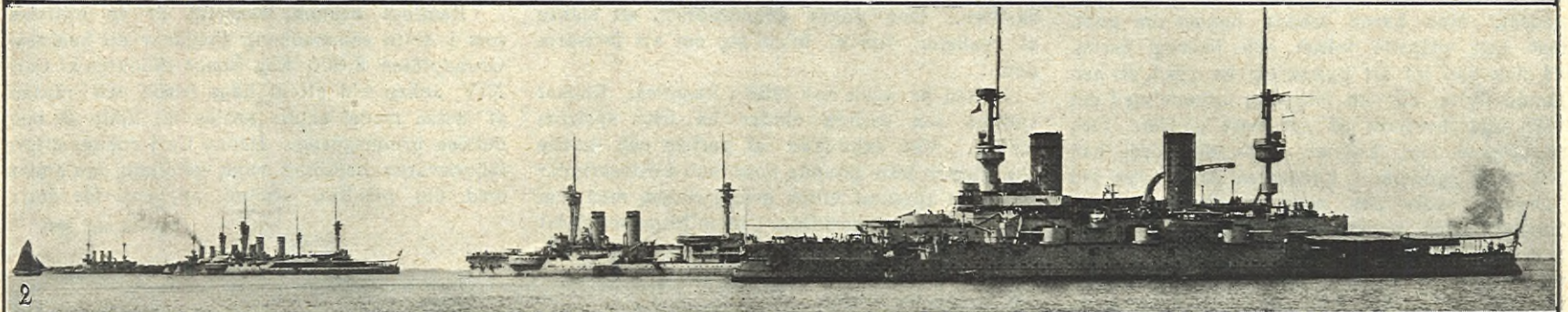
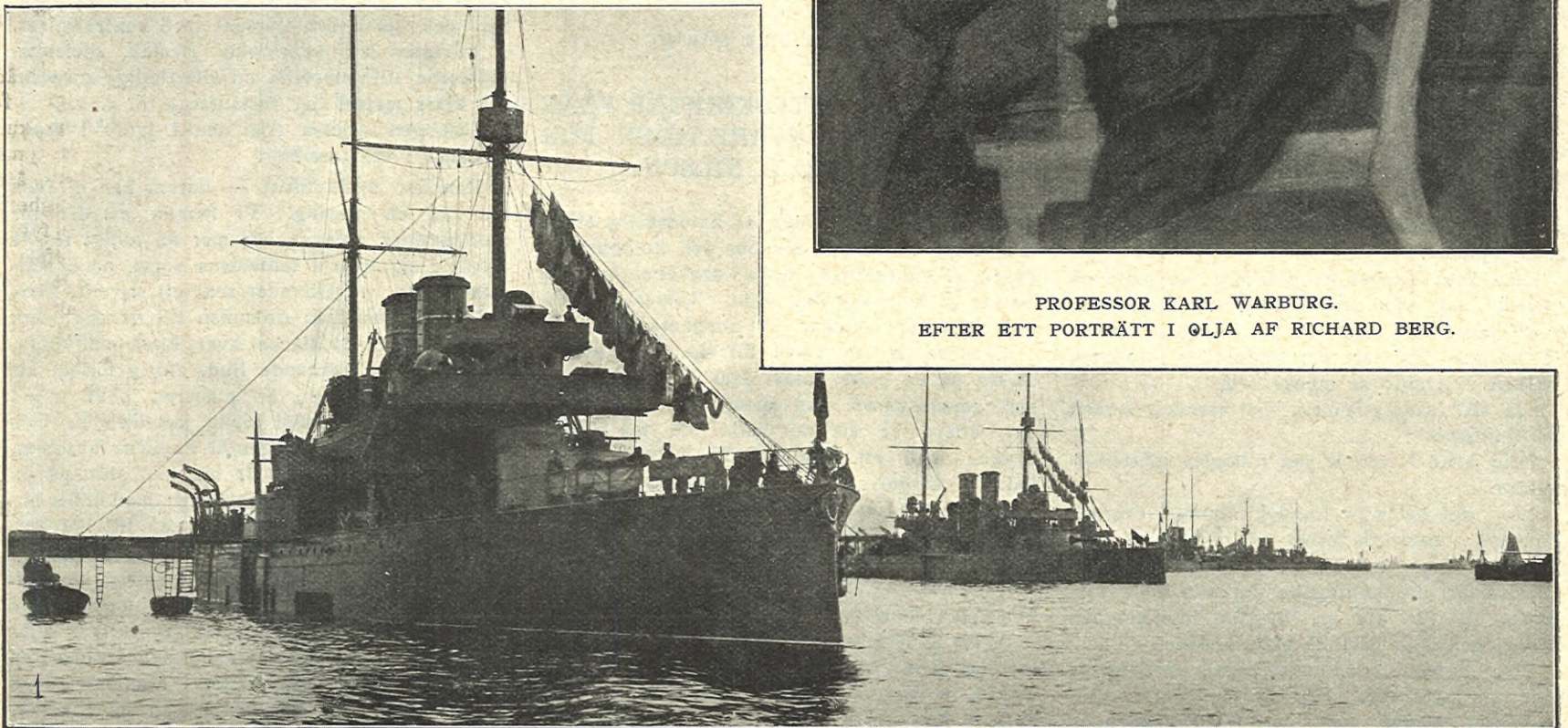
till den i andra kretsen efter hr Sixten von Friesen lediga platsen har som bekant ådragit sig en synnerligen liflig uppmärksamhet på grund af den allvarliga politiska situationen och valets däraf följande innebörd som en fosterländsk demonstration. Utgången, hvarigenom professor *Karl Warburg* insattes på hufvudstadens andra-kammarbänk, måste hälsas med allmän tillfredsställelse, då genom densamma valkretsen tydligt ådagalagt sin anslutning till ett målmedvetet och kraftigt häfdande af Sveriges rätt vid uppgörelsen med Norge.

DET TYSKA ESKADERBESÖKET I GÖTEBORG

och de däraf föranledda festligheterna ha tillhört veckans mest uppmärksammade krönika. Vi meddela här nedan några bilder, tagna för Iduns räkning af hoffotograf Aron Jonason och framställande: 1. Den svenska eskadern med amiralskeppet "Äran" i förgrunden. 2. Den tyska eskadern med amiralskeppet "Kaiser Friedrich" i förgrunden. 3. De tyska officerarnes ankomst till festen å Långedrag. 4. Illuminationen vid Långedrag. 5. Från utfärden till Trollhättan. De svenska och tyska eskadercheferna, amiralerna Dyrssen, Breusing och Fischel.

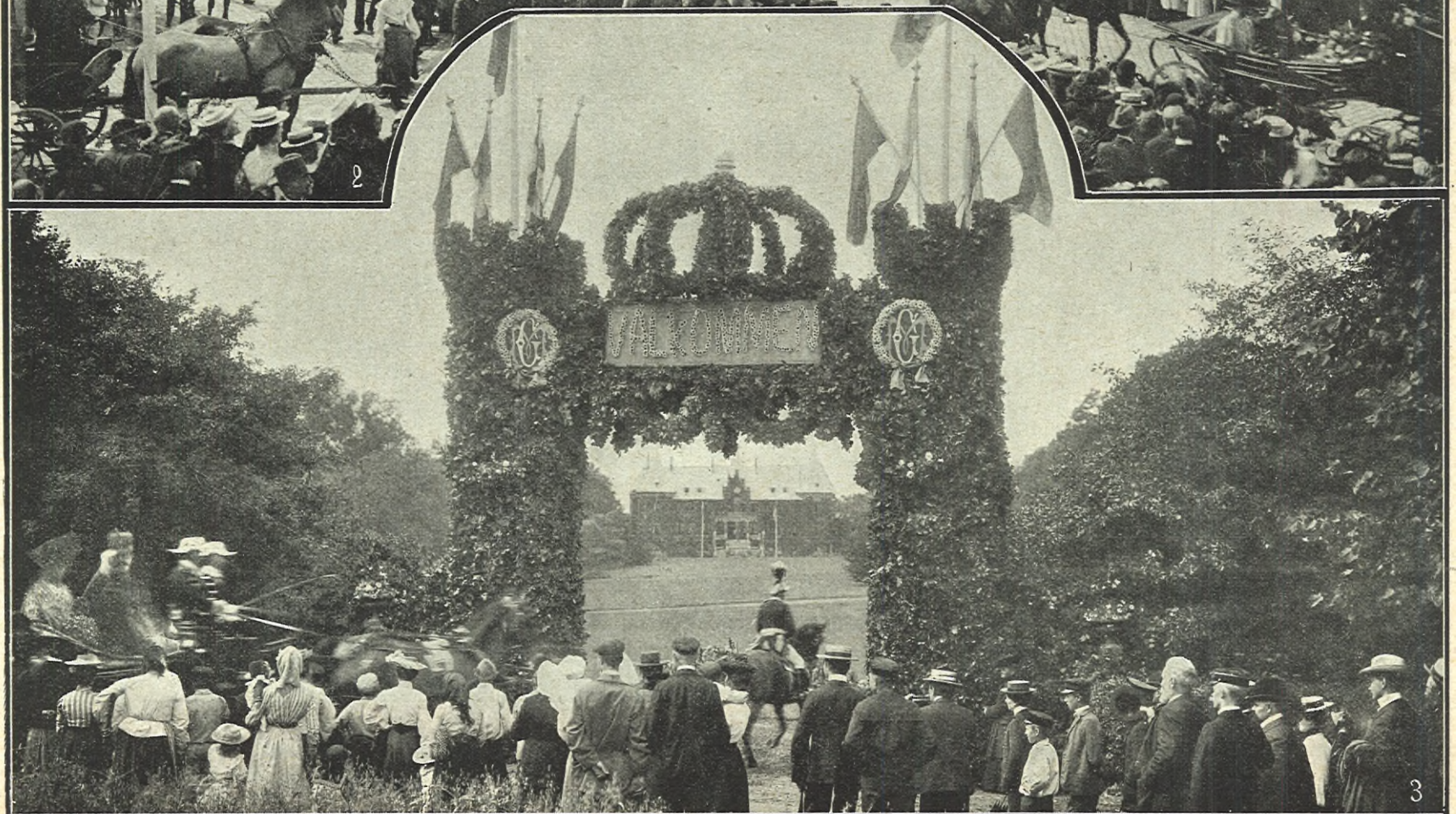
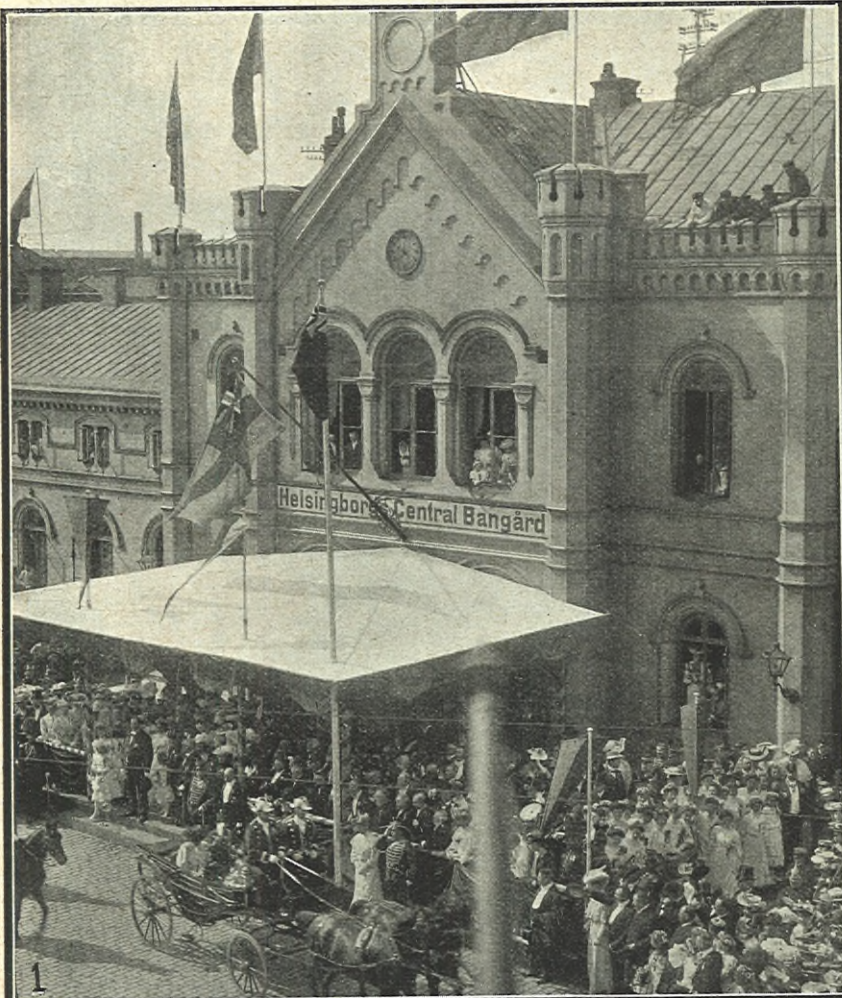
PROFESSOR KARL WARBURG.
EFTER ETT PORTRÄTT I OJLA AF RICHARD BERG.

HERTIGPARETS AF SKÅNE ANKOMST TILL HELSINGBORG OCH SOFIERO

firades af den fagra staden vid sundet med lysande festskrud och jublande hyllning, i hvilken hög och låg lika allmänt och hjärtligt deltog. Till och med de låga fiskarkojorna efter vägen utanför stadstullen hade pyntat sig med blommor och guirlander, och äreportarna och flaggdekorationerna i hvar-annat gathörn täflade om ärepriset. Vår platsfotograf, hr Alfred B. Nilson, var naturligtvis allestädes närvarande och af de bilder, han sändt oss, ha vi här nedan utvalt tre af de mest representativa, framställande:

1. Affärden från bangården. 2. Hertigparet, efter att ha passerat den stora äreporten vid högvakten på väg till Sofiero. 3. Ändtligen hemma! Folkmassornas hyllning framför äreporten vid Sofiero.

BILDER FRÅN RAMLÖSA. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON, HELSINGBORG. 1. VILLOR I RAMLÖSA BRUNNSPARK. 2. STORA HOTELLET. 3. EN AF MATSALARNE I STORA HOTELLET. 4. KÖKET I STORA HOTELLET. 5. APOTEKET. 6. ALKALISKA KÄLLAN. 7. JÄRNKÄLLAN. 8. SVANDAMMEN. 9. PARTI AF »ÖFRE FILOSOFISKA GÅNGEN».

ändamål på sin tid blef uppförd inom brunnsområdet.

Två gånger under säsongen, hvarje period beräknad för 35 dagar, beredes tillfälle för 80 patienter "från Malmöhus och Kristianstads län samt Malmö stad" att mot erläggande af 20 kr. under denna tid erhålla logi, kost, läkemedel, hälsovatten, bad, elektricitetsbehandling samt läkarevård.

— Där är aldrig plats till så många som söka — sade min sagesman.

Som kurort i egentlig mening kan brunnen snart fira sitt 200-års jubileum. Som bekant har Skåne mera än någon annan svensk provins varit hemsökt af krigets gissel — tummelplatsen för århundradens strider mellan svensk och dansk. Krigets åskor ha rullat i Ramlösas omedelbara närhet. Och så fogade ödet, att några lemlästade och febersjuka soldater — som Carl XI:s tappra skaror lämnat kvar, upptäckte Ramlösa hälsobrunn och drucko af dess hälsogifvande vatten.

Men först den 17 juni 1707, på Carl XII:s 26-åriga födelsedag, öppnades den första säsongen på Ramlösa med ett 40-tal gäster.

Sedan dess har det genomgått skiftande öden. En härlig blomstringstid hade det under professor Eberhard Rosenblads kraftiga ledning, hvilken i 36 år, 1760—1796, var brunnsläkare på denna plats.

En målning och entusiastisk skildring från brunnsorten under denna utmärkte läkares regim förekommer i Lunds Veckoblad för den 24 Augusti 1775. Det är alltså 130 år sedan skrefs, men den verkar än i dag som en frisk fläkt från Gustaf III:s glada, sorglösa och oreflekterade tidevarf. Vi kunna därför ej neka oss nöjet att ur densamma återge ett litet utdrag:

"En beskrifning på Ramlösa hälsobrunn torde så mycket mindre misshaga Läsaren, som både vatnet och dess präktiga belägenhet ådragit sig de flästes förundran. Mätte endast min teckning lifvas af det sköna och glada, som Naturen där bildat, och min pensel måla med lika fria drag de Balsams hwiftande ångar, den sorlande källa, den förtjusande utsigt, som naturen och enfalden täflat med hvarannan at göra det intagande! Min inbildning swäftar redan, än at det blanka hafvet där Solen begrafver sig och morgonrodnan lyser i purpur, där hundrade fartyg plöya fåror och i lysande segel samt främmande hwimplar hälsa oss med den dundrande metall, som Dansken beswarar och Echo härmar i Ramlösa: Än ser hon en blomster-

EBERHARD ROSENBLAD.

rik park, der Gratier och Zephirer med Ramlösa Nye Inbyggare leka om hvar annan. Nymphes, som från källan utgånge, än pläcka blomster, än fläta krantsar, än hoppa med lammerna; och än under en gammal Ek slå drillar med Lärkan; så bergen sjunger efter och förwånas: Änteligen återkallar hon de glada stunder, när jag wid den flödande källan drack Camillas skål och ofta med henne bytte glas, som då gjorde det bitraste watn långt smakligare än Nectar. Ach! Mätte

E. Z. MUNCH AF ROSENSCHIÖLD.

med hänryckt öga jag skåda alt detta, när jag skal beskrifwa Ramlösa.

Millan de glese almträden lyser et hwit hus, boningen för Åskulapi store Son. Dit hasta alla, som fordom till Delphis, och ingen ohulpen går där ifrån. Männe hans ära då kan uphöra eller hans namn multna i glömskan? Nej till denna källa skal Gråhårs-mannen gå af sina barn omgifwen och säga: Här har jag fått min hälsa genom Himmelens nåd, Källans kraft och Professor Rosenblads wishet, mensklighet och försorg Gån Mina Barn, gån och upresen vid denna Källa en sten! Upresen Hans Stod och ingrafven Hans namn, Hans förtjenst med gyldene bokstäfver i denna Marmor. När I hunnit mina år, så leden Edra barn på samma ställe och bed dem göra så med sina, som jag med Eder, på det Efterwerlden må lära wörda dygden och den gamla Swenska ärligheten, samt med förundran se, at Mästare hafva funnit i Norden, Mästare i Wettenskapen Mästare i dygden, Mästare öfver sig sjelfwa.

* * *

En ny glansperiod för Ramlösa infaller under tiden 1800—1840 — tack vare den uppmärksamhet platsen rönt från de kungligas sida. Karl Johan besökte den flere gånger, och isynnerhet drottning Desideria favoriserade Ramlösa. Hon bodde där sommarne 1826 och 1828. Den villa, hon disponerade, finnes ännu kvar. Hon hade sin egen trädgård, omgifven af höga häckar af lind, inne i parken. Både som prins och kronprins besökte Oscar I brunnsorten.

Den berömda lundaprofessorn E. Z. Munch

Köp Venersborgs BARNSKODON!

Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,
Venersborg.

Försäljes i minnt hos de flesta skohandlande i landet.

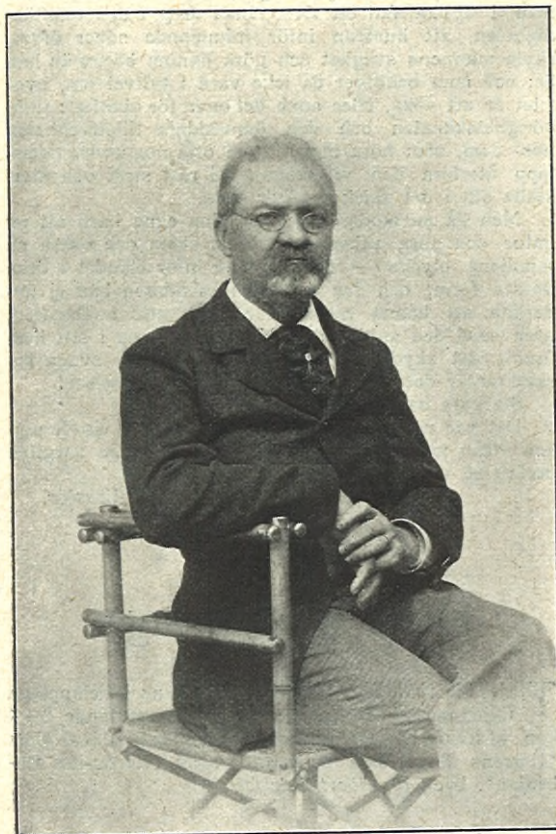
af Rosenschiöld tjänstgjorde vid denna tid som brunnsläkare, nämligen åren 1810—1840. Han var systerson till förutnämnde Rosenblad och en värdig efterträdare till denne. Ovanligt framstående som läkare och en originell, humoristisk personlighet, har Munch af Rosenschiöld kvarlämnat minnet af en oskrymd personlighet, en ädel människovän.

I flydda dagar fanns äfven ett spelhus i Ramlösa, som hölls öppet dygnet om. Hasardspelet florerade och guldets rullade. Det är emellertid nu många år sedan detta upphörde.

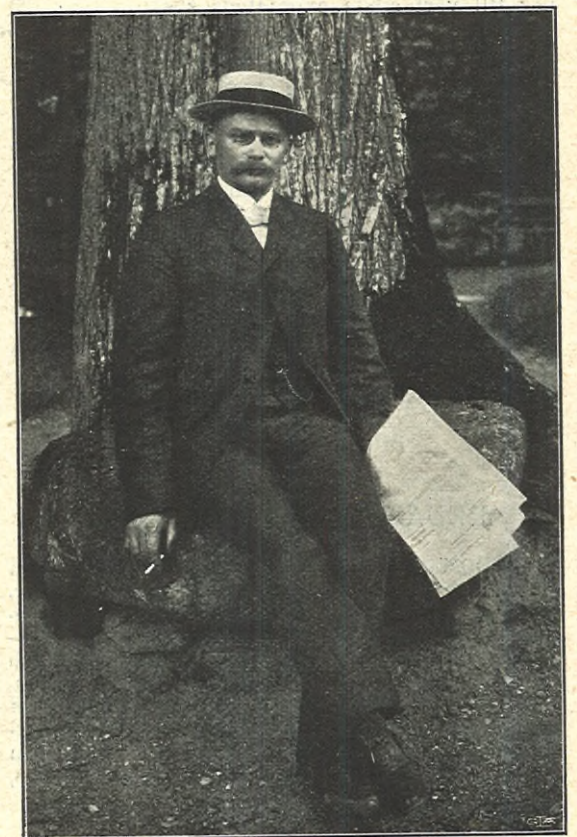
Som brunnsdekadansperiod måste räknas den tid, den råkade i ett danskt konsortiums händer. Ett svenskt bolag i förening med en skicklig läkare bragte emellertid Ramlösa åter till en höjd, värdig dess traditioner.

Denne man var d:r C. A. Clauss. Nästan afgudad i Skåne som läkare och med framstående personliga egenskaper som styresman, har han gjort en stor insats för Ramlösas uppsving som kurort. I fjol, efter 16 års verksamhet som brunnsläkare nedlade han sin befattning.

Hans efterträdare är doktor Kurt Rinman. Jämförelsevis ung och energisk, har han redan lyckats genomföra förbättringar i arrangementen i flere afseenden, i sin mån bidragande att häfda Ramlösas anseende som en af våra fashionablaste brunnsorter, hvilken ej minst i år, under de furstliga nyförmäldas vistelse å det närbelägna Sofiero, torde ådraga sig en särskild uppmärksamhet.

D:r C. A. CLAUSS.

D:r KURT RINMAN.

TILL HERR MAJOR ERNST ATTERBOM!

BLAND ALLA i hvarje större och mindre blad under senare tiden i vårt land hörda "röster i unionsfrågan" har Edert inlägg i Iduns senaste nummer hos hvarje "mål- och klass-medveten bildad svensk" väckt en återklang i hjärtans djup, och det är otaliga stads- och landtbors varmaste tack, Ni därmed förvärfvat Eder för Edert fosterländska, öppna och käckta, af Edra landsmän åtminstone full förståelse mötande uttalande. —

En af de otaliga.

FRÅN GATAN.

"KÖP ETT vykort!"

"Nej!"

"Snälla herrn, köp ett — min pappa arbetar inte."

Pojken, barhufvad och barbent, med lingult hår och kraftig solbränd hy kunde allt vara ett tiotal år gammal och såg pigg och hurtig ut. Jag tänkte först, att jag stod inför något offer för den sociala kamp, som för närvarande skakar samhället och öfverflyttar för sörjningsplikten från familjens öfverhufvad till dess minderåriga medlemmar, och jag fick lust att höra, hvad en sådan pojke kunde hafva för tankar om saken. Jag frågade därför:

"Hvarför arbetar han inte då?"

"Jo, pappa är agent för en yllefabrik, men tar själf allt, hvad han förtjänar, och lämnar inte oss någonting hemma!"

Det kom så säkert och fort, som hade det varit ett bibelspråk ur katekesen. Han kunde ramsan utantill, det var tydligt nog.

"Det där kunde du då på dina fem fingrar. Hvem har lärt dig det?"

"Jo, mamma säger, att vi ska svara så, om man frågar oss."

Sommarsolen sken i all sin glans öfver esplanadens lummiga grönska, men det föreföll mig, som om dess ljus mörknade och jag såg ned i en djup afgrund.

En moder, som skickar ut barnen med handel och lär dem, att den bästa rekommendation, de kunna gifva sina varor, är fadrens slarf och pliktförgätnhet. Det skrika de ut till alla de möta; det inbringar dem klingande mynt; det skingrar nöden i hemmet och skaffar mat till de många hungriga munnarna. Fadrens slarf är — så paradoxalt det än kan låta — det bästa medlet att bekämpa följderna af samma slarf!

Tyvärr är det icke så ovanligt, att familjefäder försumma de sina med det allra nödvändigaste för att kunna tillfredsställa egna begär; men som oftast finner man i dylika fall ett försonande drag i den omständigheten, att hustrun inför främmande söker öfverskyla mannens svaghet och göra honom bättre än han är; och man behöfver då icke vara i tvifvel om, hvar felet är att söka, eller anse det onda för obotligt: samhörighetskänslan och den ömsesidiga tillgifvenheten hos dem, som höra ihop, förmå ofta nog under tidens lopp återföra den vilsekomna på rätt stråt och återställa allt i det skick det bör vara.

Men då en moder begagnar sina egna barn att på gator och torg utbasuna fadrens skam och okra på familjens olycka — då står man inför eländet i dess värsta form, och den tänkande åskådaren kan ej underlåta att känna medlidande, icke med anklagaren, utan med den anklagade. Har han männe i sitt hem funnit det skydd och den tillflykt, som för svaga karaktärer är det bästa värn mot lifvets frestelser!

Stackars barn!

Det var med en känsla af vämjelse jag visade pojken ifrån mig och såg honom kolportera sin sorgliga berättelse vidare.

Vinslöv.

Iduns bibelupplaga.

TILL PRENUMERANTERNA på Iduns bibelupplaga följer med detta nummer ark 15, omfattande 2—4 kap. af Lukas Evangelium och med tvänne helsidesbilder: "Herrens ängel och herdarne" samt "Herdarnes tillbedjan". båda af *Albert Edelfelt*.

MELLINS
FOOD

har enligt läkares intyg visat särskildt digifvande egenskaper använd i dos af en matsked i ett glas mjölk tre å fyra gånger om dagen. Köpes å alla apotek. Prof samt broschyr gratis och franko från

MELLINS FOOD DEPOT,
Malmö.

LYCKSALIGHETENS Ö.

MED ANLEDNING AF 50-ÅRS-DAGEN AF
SKALDEN P. D. A. ATTERBOMS DÖD.

HVAD LJUS, hvad glans och doft! Hvar är,
hvar är jag!

Jag flyger fram på västanvindens bröst,
min själ är lätt, en fågels vingar bär jag
och hör i rymden morgonrodnans röst.
Är det Italiens evigt gröna parker,
narcissers och cypressers andedräkt?
Ha de befolkats, våra ödemarker,
på nytt af sylfers och undiners släkt?

Nej, ute rufvar skymningen så öde
och all den svenska verklighetens grå,
där män och kvinnor vandra såsom döde
och såsom skuggor kring i vintern gå.
Men rundt omkring oss morgonhymnen klingar
vid himmelsk dans af lätta stjärnors hord
— och lyfta högt på diktens hvita vingar,
vi sväfvä in i Edens rosegård.

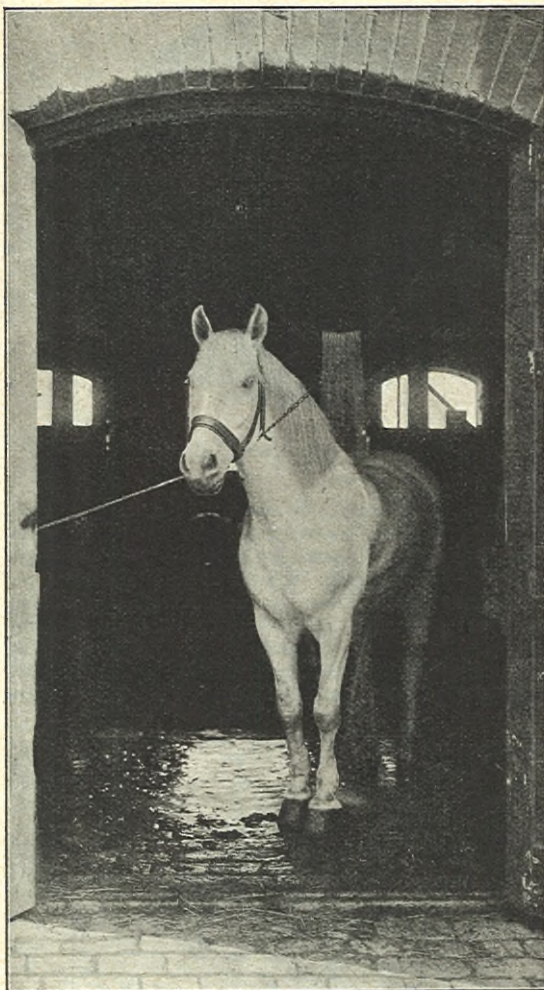
Där är Felicias, sångarlyckans, rike,
vi böja knä, hon tar oss upp i famn,
vid hennes kyss vi blifva gudars like
och bära ej mer mänskors tyngd och namn.
Där hittas vishetsstenen gömd i gräset
vid lek och citterspel och älskogrus.
Som suset af vår barndoms träd på näset,
när till vårt sinne evighetens sus.

Där blef du kvar. I skuggors land din
skugga
den låga hopen ännu vandra såg,
men ifrån deras strand, den kalla, njugga,
du redan styrt din andes sångartåg.
Se tiden reser sig emot ditt Eden,
och den skall lägga äfven det i grus
— alltmer och mer förmörkas gyllne leden,
men ofvan skimrar än din dröm i ljus!

ARTUR MÖLLER.

REDAKTIONSMEDDELANDE.

UNGDOMSMÖTET VID DROTTNINGHOLM, från hvilket vi i förra numret meddelade ett par bilder, skändes, efter hvad senare framkommit, af ett beklagligt moment, i det en grupp socialistiska ungdomar vid detsamma tilläts drifva en ofosterländsk och straffvärd propaganda. Åtminstone ett par af mötesledarnes namn, syntes det oss, borde ha inneburit en garanti för det värdiga förloppet af detta första ungdomsmöte i hufvudstadens omnejd; men då det nu visat sig, att så ej var förhållandet, måste vi beklaga, att vi ägnat detsamma någon plats i Iduns spalter.

DUSCHANDE HÄST VID STORA BRYGGERIET I
STOCKHOLM.

DJURSKYDD I SOMMARVÄRMEN.

FÖR 40 å 50 ÅR SEDAN var det endast de s. k. herrskapshästarna, som hade något hull och fingosköttsel. Arbetshästarna, hyrkuskhästarna inbegripna, gingo under benämningen »krakar» och fingosköttsel mer än om söndagarna, om ens då. Men tiderna förändras och hästarne med dem. Hästegarne i våra dagar ha börjat inse, att det är med deras fördel förenligt att ha en god hästmaterial, och djurskyddsvännerna ha säkerligen äfven gjort sitt till för att göra lifvet behagligare för de stackars pällarne.

Det är emellertid ej tillfylles, att djuren få tillräckligt med föda, god ans och vård. Liksom människorna behöfva de efter dagens tunga och hetta vederbörlig vederkvickelse och svalka, särskildt under sommarmånadernas tryckande värme.

På landet går det ju lätt för sig att arrangera detta. Där leder man bara helt enkelt hästarne ned till sjö eller å-stranden, och allt är klart. Men i städerna, i all synnerhet i en stad sådan som vår hufvudstad, kunna djuren ej få några bad, och den enda svalka, som beredes dem, är en öfversköljning med några pytsar vatten. Och därmed ha stockholmshästarna hittills fått nöja sig.

Ofvanstående bild visar oss emellertid, att där omständigheterna om djuren och en smula företagsamhet gå hand i hand, man äfven i Stockholm på ett lika effektivt som originellt sätt kan låta hästarne få den svalka, de efter sina ansträngande marscher äro i så hög grad i behof af. Det sker helt enkelt genom duschning. Det är Stora Bryggeriet i Stockholm, som alltifrån den 15 juni i år på sin stora hästkongress tillämpat denna badmetod.

Då djuren kommit utsvevade hem, få de stå till torkning en eller annan timma. Därefter ledas de under duschen, som skötes af två män, en som reglerar strålarna och en som borstar. Efter borstningen får hästen åter en öfversköljning, hvarefter det i huden kvarvarande vattnet afstrykes med en träknif. Duschningen tager en tid af fem till sex minuter, och till duschrum har apterats en af utkörssportarne i etablissementets stallbyggnad. »Pojken», som presenteras å bilden, ser ju så innerligen förnöjd ut. Stallmästarne vid bryggeriet har också förklarar, att hästarne känna ett sådant välbehag af den uppfriskande vattenbehandlingen, att det många gånger är svårt nog att få dem ifrån duschen.

HVAD DET GAMLA SKÅPET BERÄT- TADE. FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

(Forts. o. slut fr. nr 29.)

HAN SKULLE älska henne som sina ögons ljus, vörda henne som en furstinna, skydda och värna henne för allt. Detta sade henne hans ögon, och hon förstod honom utan ord.

På hennes ansikte kom och gick färgen, hon darrade och skälfade, hon kämpade och stred, men så växlade åter hennes uttryck, och i ögonen kom åter den forna milda, oskyldiga blicken, men nu med en klar medveten glans. — Det var inte bara hennes lycka och människens, som älskade henne, som hon hade att öfverväga — det fanns andra! — barnen som behöfde henne, maken som trodde på henne, det var dem hon hade att tänka på — dem och sin plikt!

Stilla drog hon sin hand ur hans.
"Nej", sade hon, "kom icke tillbaka, kom aldrig tillbaka!" —

Dagen därpå hade han rest. Hennes man kom hem, sedan han följt honom till båten. Han var ovanligt upprymd och meddelssam. Det hade varit en fin middag för den resande och skålar och tal i oändlighet. Men hon var så tyst och intresselös att han slutligen i half förtret åter gick in till sig och lämnade henne ensam. Men när dörren var stängd bakom honom och hon visste sig vara allena, då sjönk hon ner på knä och bad med halfhög röst, såsom en i dödsvända stadd brukar bedja.

Från den dagen var det slut med hennes ro — blek och tyst gick hon omkring, vänlig som förr, men aldrig mera glad. Det sades, att hon var sjuk, men själf talade hon aldrig därom, och så gick tiden.

Hörde hon därunder någonsin något från mannen, som hon älskade? — Knappast! — åtminstone nämnde hon aldrig hans namn, och intet bref eller hemligt meddelande doldes någonsin i min tysta gömma. — Och dagarna gingo och årstiderna växlade och jag började anse alltsammans som ett af de många minnen jag hade att rufva öfver och hade nästan glömt det alltsammans.

Då en dag kom hon in och gick rätt fram till mig och öppnade lönnlådan. Hon höll ett urklipp ur en tidning i handen och läste det halfhögt för sig själf med en röst, som i hvarje stund darrade af återhållna snyftningar.

Det var om honom, hon älskat, som hon — läste och nu var han död!

Han hade dött därborta i det främmande landet långt ifrån henne och sin hembygd — fallit offer för en smittosam sjukdom, som han ådragit sig, då han uppsökt och bisprungit lidande landsmän. — Som en hjälte hade han fallit på sin post — god hade han varit — barmhärtig och uppoffrande — tusende skulle sakna honom — en heder hade han varit för sitt hemland och det folk han tillhört. —

Och hon läste och läste om igen och gång på gång.

Det var som om ljudet af hans namn varit henne så kärt, att hon ej kunde bringa sina läppar till tystnad eller slita sina ögon från de tryckta bokstaverna. —

"Älskade," sade hon, "min älskade, hur god du var! Tänkte du någonsin på mig under ditt rika, verkliga lif? — Kanske trodde du, att jag var liknöjd och kall, men vet du, att inte en dag, inte en timme har gått, under hvilken jag inte har saknat dig."

Och hon tryckte sina läppar mot hans namn och mot korset, som stod där ofvanför, och grät — grät.

"Han är borta," sade hon, "och jag får aldrig se honom mer. Död, död — och nu är min kärlek inte mer någon synd; nu törs jag tänka på honom, nu kan jag bedja igen." — Så tog hon en sax och klippte en lock af sitt mjuka hår, den virade hon kring tidningsurklippet, och alltsammans lade hon in i en stor, gammalmodig medaljong, som hon ärfte efter sin mor och därför alltid brukade bära. Så sköt hon in den i lönnlådan, som hon åter stängde.

"Ligg där", sade hon, "du minne af ett minne. Nu vill jag gå ut i lifvet och verka som han verkade, arbeta, medan jag ännu är till, men när jag en gång dör, då skall du följa mig i grafven, ty då först har jag rätt att älska honom helt." —

Efter detta blef hon förändrad. — Striden inom henne var slut, så småningom kämpade hon sig fram till lugn och frid, och tiden bredde sin slöja öfver hennes ungdoms heta sorg.

Hon var en god mor för sina barn och hon vårdade outtröttligt sin gamle make under hans långa, sjukliga ålderdom. — Med tiden lärde hon sig väl också att åter le, men glömdes, det gjorde hon aldrig.

Och när hon en dag låg kall och hvit med de vaxbleka händerna korsade öfver bröstet, då hade en vänlig hand lydt hennes sista önskan, och den gömda medaljongen hvilade dold på det hjerta, som stannat för alltid.

— Rösten som talat tystnade liksom med en suck, och i sömnen nickade löjtnant Gösta mot det gamla skåpet. — "Jag vet, hvem du menar," sade han,

"jag har hört talas om medaljongen och det gulnade tidningsurklippet, som följde henne i grafven, om hennes glädjelösa ungdom och hennes uppoffrande vård om sin knarrige gamle man. — Det är om farmors syster du berättar, men hon var ju en så exemplarisk hustru, och alla sade hon var oförvitlig." —

"Det var hon, det var hon!" ljöd det från det gamla skåpet. "Och hon var Anne Maries mormor och hon har skänkt bort mig till Anne Marie."

Men när löjtnant Gösta hörde det namn, som af alla var honom kärest, så glömdes han allt annat. Han suckade tungt i drömmen och sträckte långtansfullt ut armarne — "Anne Marie, min lilla söta, kära, förlorade Anne Marie!" —

Då knakade och brakade det i det gamla skåpet, som om dess fogar höllo på att lossna från hvarandra, det gled liksom fladdrande, skimrande ljus förbi hans sänkta ögonlock, och tätt invid hans öra ropade det så så hårdt, att han vaknade därvid. — "Bed Anne Marie att hon talar om hvad det är hon gömmer i lönnlådan — bed henne att hon visar dig det." —

Han stod upprätt på golvet, gned sig i ögonen och sträfvade för att bli fullt vaken. Brasan var alldeles utbränd — endast här och där glimmade ett kol i mörkret; — han måtte ha sofvit, sofvit länge och tungt. — Han kände i fickorna efter tändstickor, slog eld och tände brådsnkande ljusen i de båda armstakarne på kakelugnsfrisen. Drömmens stämning låg ännu öfver honom — han tyckte han omgafs af något sällsamt och ofattligt, som om rummet vore fullt af väsenden, hvilkas närvaro han kände utan att kunna se. —

Då afbrötos hans drömmier genom ljudet af lätta steg i rummet utanför, dörren gick upp och Anne Marie stod på tröskeln med en tänd lampa i handen. Hon gaf till ett litet förvånadt utrop, när hon fick se honom, och såg helt förväglad ut. — Hon hade alls inte vetat, att han var där — faster hade sagt att han gått upp till sig för att hvila. — De hade redan varit hemma allesammans en god stund och sutto nu nere i rökrummet och pratade, men pappa och svåger Fredrik hade kommit i dispyt om åldern hos hufvudmannen för de gamla Ridderhjelmarna, och så hade hon blifvit skickad upp efter adelskalendern, som skulle ligga i det här rummet — hade manne Gösta sett den? — Hon tog boken, som han räckte henne, och beredde sig att försvinna igen, men han hejade henne. Drömmens värde låg ännu öfver honom, och i hans öra ringde ännu de sista orden, han tyckte sig så tydligt ha hört. —

"Anne Marie," sade han och ställde sig i hennes väg — "det är något jag vill be dig om. Visa mig nu — nu strax — den lilla lönnlådan i mormorsskåpet. Jag har haft en så underlig dröm, och därför vill jag se den, och du minns du lofvade mig detta — sist jag var här." —

Han kväfde en suck vid tanken på, hur olika allt blifvit för honom emot hvad han tänkte för ett år sedan, men Anne Marie blef mycket röd och handen darrade så att hon fick sätta ner lampan på ett bord. — Inte hade hon tid att visa honom lönnlådan nu, när pappa satt och väntade — alls inte — en annan gång, längre fram så! — men då afbröt han henne.

"Det blir inte något längre fram," sade han dystert "för det är nog sista gången på länge jag är här. Jag har fått anbud på en plats som gymnast vid ett institut nere i Transvaal och i nästa månad reser jag."

Fröken Anne Marie blef lika blek som hon förut varit röd.

"Transvaal—Afrika!" upprepade hon med darrande läppar. "Hvad skall du göra där, Gösta?"

"Skapa mig en framtid," sade den unge mannen stolt — "komma hem igen om några år med påsar fulla af guld och fullt med engelska pundsedlar i fickorna, — ifall jag inte dör innan dess i klimatfeber förstås — hvilket väl är det allra troligaste!"

Anne Marie kände gråten stiga upp från bröstet, och hon måste bita sig i läpparne för att ej snyfta högt.

Det var nog allt så, som hon tyckte sig ha märkt i går — Gösta hade glömt henne! — Och hon som väntat på honom hvar dag under hela året, som gått, och som tänkt, att bara han kom igen, så skulle hon tvinga honom att säga ut det där, som de båda ändå så säkert visste. —

Till och med i går, då han undvek henne, så hade hon ändå haft ett litet hopp, och för att egga honom och straffa honom för hans blyghet, hade hon skalkats med baron Charles Emil, koketteret för honom och bara smålett, då han i kotiljongen trampade sönder hennes släp.

Men det hade varit förgäfvets alltsammans, ty Gösta brydde sig alls inte om stackars lilla Anne Marie! — Han hade naturligtvis gått däruppe i Stockholm och blifvit kär i någon vacker, kokett stadsflicka och för att skaffa denna lyx och dyrbarheter skulle han nu ge sig ut i all sköns nöd och faror och Anne Marie — ja, Anne Marie skulle aldrig få se honom mer.

Men så rann vreden upp hos henne — för hade inte hon varit hans och han hennes allt sedan barn-

"IDEOL"

nytt, oskadligt konserveringsmedel för saft, sylt, gelé, kompotter, marmelader, inläggningar etc.

OBS! Bruksanvisning å hvarje paket! OBS!
Fabrikationen af Ideol står under uppfinnarens, Professor Lagerheims kontroll.

HYLIN & C:o F. A.-B.
Stockholm.

domen! — han kunde gärna skratta åt henne tillsammans med den där andra, som hon aldrig hört talas om, men som hon ändå anade och afskydde, men *veta* skulle han — åh, han hade inte haft rätt att glömma henne! —

Hon tog ett par steg fram emot skåpet, vred om nyckeln, så att dörrarne flögo upp, famlade litet därinom, fann så fjädern och drog helt ut lönnlådan. — "Du ville ju se, Gösta" — sade hon med blixtrande ögon, "se då hvad jag gömde!" Men så tog jungfrublygseln henne, och hon sjönk ner i fönstersmygen på en låg stol och gömde ansiktet i den broderade fönsterdynan. —

Det fanns inte mycket att se i lönnlådan — bara ett par bref med utskrift af hans egen hand och öfverst en blekskär, torkad chrysanthemumblomma med en pappersremsa, virad om stälken på hvilken stod skrivet med Anne Maries raka skolflicksstil: "Minne af min älskade Gösta!" — "Anne Marie, min egen egen lilla Anne Marie!" — han stod bredvid henne och ville draga hennes händer från det glödande ansiktet, men hon sköt mildt undan honom.

"Låt mig vara," sade hon — "nu vet du alltsammans och res nu till Afrika — eller Australien — eller — hvar du vill, för mig gör det alldeles desamma!" —

Och för att riktigt visa, hur litet hon brydde sig om honom, började hon snyfta högt. Men löjtnant Gösta skrattade sitt goda, glada skratt, drog henne jublande upp från stolen och in i sin famn och kysste bort tårarne från hennes långa ögonfransar. — Han skulle visst inte resa till Afrika — åh, tänk aldrig det — nu skulle han bli hemma hos den raraste, sötaste, lilla flicka i världen, den enda han i hela sitt lif brytt sig om! — Och så berättade han för henne alla sina strider och all sin sorg, öfver att fattig och obemärkt som han var ha så ringa att bjuda henne på — hur han sökt tvinga sig till kraft att kunna afstå henne åt en värdigare, men hur han ej förmått — och Anne Marie hörde på med oblandad hänryckning och anförtroddes honom i sin tur, att pappa Malte *nåstan* visste af alltsammans, för i höstas, då någon kommit och frågat, om hon ville bli hans hustru, och hon svarat nej, så hade pappa Malte sagt: — "jasa, du går väl och väntar på Gösta, förstär jag! — Nå, han är då en hyggelig pojke och någon råd blir det väl för er, tänker jag!" —

Hand i hand stodo de framför det gamla skåpet och blickade tankfulla upp på detsamma. Vårdnadsbjudande, hemlighetsfullt och ålderdomligt stod det där i kvällens tystnad och skådade ned på dem med seklers erfarenheter.

Visserligen syntes det dem nu så dött och stumt, men det *hade* ju likväl talat, om också blott i en dröm — och den drömmen hade jämnat deras lefnadsväg och länkat deras öden tillsammans.

De voro så unga, så röda och så lyckliga, och i sina hjärtans tacksamhet kände de det därför som en glädje att *veta*, att bland alla de mörka och sorgliga minnen, gömda af hundraårigt dam och fläckade af mänskliga lidelser och bittra tårar, som det gamla skåpet hade att rufva öfver — skulle de, till tack, åtminstone kunna gifva det ett minne att gömma på, som skulle vara vackert och ljusst och leende — minnet af tvänne unga lyckliga människobarns första, heliga kärlekslycka.

Använd

välgörenhetsmärkena
på alla edra postförsändelser!

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af Hafregryn & Korngryn erhålla Hafregrynsvarnen "Sveas" i London med Guldmedalj belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/2 & 1/4 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halvkilopacketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokhet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynsvarnen Svea,
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.
Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo:
Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Färdkött 62, Torsk 40, Mjöl 87, Korngryn 116, SVEA Hafregryn 153.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 JULI—5 AUG. 1905.
Söndag: Soupe à la reine; blomkål med parmesanost; rostbiff med portug. lök och potatis; bavarois med mandelstänger.
Måndag: Kotletter af kalkfyll med spenat; smultron med mjölk.
Tisdag: Kall rostbiff med potatis-salad; saftsoppa med mannagrynsflammeri.
Onsdag: Hoch-potchsoppa; kokt gös med smör och ägg.
Torsdag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; surmjölk med gräddvisp.
Fredag: Köttbullar med potatis; citronkalkskål med skorpor.
Lördag: Kabeljopudding med skivad smör; mondaminkräm med mjölk.
RECEPT:
Soupe à la reine (f. 6 pers.) 1 höna, 1 kg. kalflägg, 3 1/2 lit. vatten, 1/2 msk.

salt, 1 morot, 1 palsternacka, 1 liten purjolök, 3 vitpepparkorn, 3 äggulor.
Beredning: Hönan plockas, svedes, urtages, sköljes och lägges i friskt vatten omkr., 12 tim., tages därefter upp, torkas väl och lägges i det kalla vattnet tillika med den tvättade kalfläggan och saltet samt sättes på elden att koka. Då soppan kokat upp skummas den väl, och de ansade rotsakerna jämte vitpepparkornen läggas, hvarefter soppan får koka, tills köttet är mörkt (3 à 4 tim.). Köttet skäres i små bitar, benen krossas och kokas något längre i soppan, som därefter silas, skummas och afsmakas. Äggulorna vispas upp i soppskålen, soppan tillsås under kraftig vispning och det sönderskurna köttet lägges.
Serveras med rostadt eller stekt bröd.

Blomkål med parmesanost (f. 6 pers.) 2 små, vackra blomkålshufvuden, vatten, ättika, 2 msk. hvetemjöl, salt, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 6—7 dcl. blomkålsspad, salt, peppar, (socker) 2 äggulor, 50 gr. rifven parmesanost, 2 msk. fint stötta skorpor.

Beredning: Blomkålen rensas, lägges i ättiksbländadt vatten (1 msk. ättika till hvarje lit. vatten) och hvetemjölet strövs öfver, hvarefter blomkålen får ligga 1 tim. Kålen tages upp, sköljes väl och sättes på i kokande, saltadt vatten (kort spad) och får koka tills en vispkvist går lätt igenom. Den upplägges genast på ett eldfast fat eller och på ett fat af nickel, och spadet tillvaratages. Smör och mjöl sammanfräsas, kålspadet tillsättes litet i sänder, under flitig rörning, hvarefter säsen får koka 15. Den afsmakas med kryddorna, och de uppvispade äggulorna jämte hälften af osten tillsätts, och säsen får sjuda men ej koka.
Den hålles öfver blomkålen, som där-

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.
Använd därför endast
Gyllenhammars
patenterade
hafregryn,
hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad specieriaffär.
Aktiebolaget
Göteborgs Ris- & Valskvarn.

efter beströds med resten af osten och de fint stötta skorpor samt sättes in i ugnen omkr. 15 min., eller tills den fått vacker gulbrun färg.
Den serveras som mellanrätt.

Rostbiff (f. 12 pers.) 3—4 kg. rostbiff eller högref, 1 msk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 1 liter kokande vatten. — 2 stora portugisiska lökar, 4 msk. smör (80 gr.)

Beredning: Rostbiffen tvättas med en duk doppad i hett vatten, bultas lätt och saltas. Smöret upphettas i en långpanna, köttet lägges och insättes i varm ugn. Efter 10 min. tillsättes litet kokande vatten. Rostbiffen öfveröses och spådes omkring hvar tionde min. Till stekningen beräknas 25 min. på hvarje kg. kött. Mot slutet af stekningen belägges med ett tjockt papper, doppadt i kallt vatten och bestrukt med smör.

Rostbiffen skäres i tunna skivfor och garneras med löken, förvåld, skuren i skivfor och kokad i smöret.
Såsen silas, skummas och serveras som jus.

Bavaris (f. 6 pers.) 10 blad gelatin, 6 ctl. vatten, 250 gr. strösocker, 1/2 lit. jordgubbssaft, 4 dcl. tjock grädde.
Beredning: Gelatinet spolas med kallt vatten och upplöses i 6 ctl. kokande vatten tillika med sockret, hvarefter jordgubbssaften tillsättes. Då blandningen är fullkomligt kall och börjar stelna, nedröres den till hårdt skum slagna grädden. En vacker bleckform sköljes med kallt vatten och beströds med strösocker, massan hålles i, och formen ställes på is eller på kallt ställe 4—5 tim.
När puddingen skall stjälpas upp hålles formen omkr. 1/2 min. i varmt vatten.
Den serveras med makroner.
Anm. I stället för jordgubbssaft kan hallon-, krusbärs- eller körsbärs-saft användas.

Mannagrynsflammeri (f. 6 pers.) 6 dcl. oskummad mjölk, 3 msk. mannagryn, 1 msk. socker, 3 msk. sultana-russin, 3 bittermandlar, 2 hela ägg.

Beredning: Mannagrynen sköljas väl. Mjölkens kokas upp och grynen tillsätts under jämn rörning tillika med sockret, de sköljda och förvålda russinen samt den skållade och rifna mandeln. Massan får koka under ständig rörning till en tjock gröt (om 1/2 tim.), hvarefter äggulorna tillsätts en i sänder. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Flammerin hålles i en vattensköldj porslinsform, stjälpes upp, när den är kall, och serveras till saftsoppa.

Hotch-potchsoppa (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. fårbringa, 2 lit. svag buljong eller vatten, 4 msk. smör (80 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, 1/2 purjolök, 2 morötter, 1/4 selleri, 1 palsternacka, 1 burk konserverade ärter (eller 2 kkp. färska ärter), 10 små

Betydligt billigare

men mera aromrik och rensmakande, än af finaste hallonsaft hemmalagade, blir den af Lagermans Saft-kräm-pulver-Tomten framställda hallonsaft krämen.
Säljes öfverallt à 25 och 40 öre pr paket, som räcker till resp. 4 och 8 personer.

jordärtskockor, 1 litet blomkålshufvud, salt, vitpeppar.

Beredning: Fårbringan knäcks och tvättas med en duk doppad i hett vatten, samt påsättes att koka i 1 1/2 lit. af buljongen. Då köttet är halvkokt, upptages det och skäres i tärningar, hvilka brynas i 1 msk. smör, tillika med purjolöken skuren i fina strimlor, därefter öfverströvs mjölet, och köttet omröres väl, samt spådes med den kokande buljongen och får koka tills det är mörkt. Morötterna, selleriet och palsternackan ansas, skäras i fina strimlor och fräses i 1 msk. smör samt tillsätts jämte ärterna och resten af buljongen, hvarefter soppan får koka med tätt slutet lock. Jordärtskockorna och blomkålen kokas i saltadt vatten. Då grönsakerna äro färdiga, läggas de i soppskålen, och spadet hålles öfver. Buljongen skummas, afsmakas med kryddorna och slås jämte köttet öfver grönsakerna.
Soppan serveras genast.

Öfversköterskeplatsen

vid Järfso sjukhus för spetsläske är ledig att tillträda den 1 nästkommande oktober. Löneförmaner: 350 kr. pr år och fritt vivre inom inrättningen samt två ålderstillägg à 50 kr. efter 5 och 10 års väl vitordad tjänstgöring här. Ansökningar, åtföljda af kompetens- och tjänstgöringsbetyg, skola insändas före den 15 augusti till provinsialläkaren i Järfso distrikt, adress Järfso.
Järfso den 10 juli 1905.
J. JANSSON, Syssloman.

Två öfversköterskelever

erhålla plats vid Uppsala hospital. Kompetensvillkor, elementarskolebildning och hälst någon utbildning i sjukvård. Ålder 19—30 år. Elev är aflönad. Ordinarie tjänst kan efter godkänd 6 månaders elevtid påräknas. Ansökan jämte skol- och tjänstebetyg samt prästbevis torde snarast insändas till öfverläkaren, Hospitalet, Uppsala.

Platsen som föreständerska

för hushållet vid Sala länslasarett är ledig att tillträda den 1 september 1905. Lönen utgör 300 kr. samt allt fritt. Skrifligen ansökan, ställd till Sala lasarettsdirektion, bör vara insänd till Sysslomannen före nästinstundande 1 augusti kl. 12 på dagen.
Husligt uppfostrad, bättre flicka, med sätt och yttre, erhåller förmånlig, bekväm plats att sköta bättre ungarbarn. Svar jämte fotografi till »Hösten 1905», Malmö p. r.

Kammarjungfru, skicklig i klädsömnad och fästräkning och med goda betyg från fört innehåll sådan plats, får god plats instundande 24 okt. på herregård. Svar med utförliga upplysningar insändes till »Herregård», S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Platsen som föreständerska vid Kungl. Göta Art-regites officersmess à Kviberg (spårvagn från Göteborg) är ledig den 1 nästk. sept. (event. 1 okt.). Sökande skall vara kompetent att på egen hand förestå större hushåll samt fullt kunnig i såväl enklare som finare matlagning. Löneförmaner: Fast lön samt inkomsten af inackorderingar m. m. — Nuvarande föreständerska innehaft platsen i 10 år. — Närmare underrättelser meddelas af Löjtnant von Essen, tel. 493 och 42 90 Kviberg, Göteborg. Obs! Endast fullt kompetenta sökande göres sig besvär. Betygsafskrifter. (Betyg återsändes ej).

Föreståndarinnan för skolhushåll.

Ett medelålders, bildadt och barnkärt fruntimmer, sökes till att förestå ett skolhushåll för 4 barn i Linköping. Adress Fru Ulla Lundahl, Tyllinge.

Föreståndarinneplatsen

vid Vermlands läns kungl. hushållningssällskaps

Väfskola i Karlstad

kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 januari 1906. Aflysningsförmaner äro:
1) ersättning för frielever: af hushållningssällskapet kr. 500:— hvarjämte från statsverket torde i likhet med innevarande år kunna påräknas lika stort belopp.
2) bidrag till hyra af undervisningslokal kr. 250:— Af betalande elev erlägges i skolafgift som tillfaller föreståndarinnan, 25 kronor pr månad.
Ansökningar åtföljda af betyg utvisande sökandens kompetens skola före 1 november 1905 vara insända till hushållningssällskapets sekreterare, Karlstad, hvilken lämnar vidare upplysningar.
Karlstad i juli 1905.
Å slöjtkomiterades vägnar:

Gerh. Dyrssen.
Ordförande.
Axel Låftman.

Bättre, helst något äldre fruntimmer, erhåller plats som föreståndarinnan för skolhushåll i norrlands stad (helst på egen hand, eljest med biträde af jungfru). Mycket god karaktär och förmåga att i mors ställe värda och handleda barn och ynglingar erfordras. Betyg, referenser, fotografi, uppgift om lönepretentioner m. m. Vidare genom Länsman Olof Bromée, Sveg.

Van stenograf, manlig eller kvinnlig finner stadigvarande plats den 1 inst. augusti. Svar jämte referenser böra omgående insändas till J. Ringborg, Norrköping.

Som husföreståndarinnan i ungarbarnhem får duglig, bättre flicka eller fru plats den 1 september i stad vid Vestkusten. Den sökande måste vara fullt kunnig i matlagning och i de göromål, som för öfrigt förekomma i ett hem. Svar jämte uppgift à lönepretentioner torde före den 5 augusti sändas till tandläkare Eric Lundeborg, Helsingborgs Badanstalt, HORRED.

En flicka af god familj, med behagligt sätt och goda skolbetyg får plats som tekniskt biträde à landsortsapotek. Vacker trakt, godt umgänge och god och glad familj. Svar till »Tekniskt biträde» torde sändas under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållerska.

Erfaren hushållerska sökes till d. 24 okt. till större herrgård i tim. järnvägsresa från Stockholm. Sökande bör vara verkligt skicklig i finare och enklare matlagning, bakning, konservering o. d. samt van att handföra landthushåll. Hushållet utgöres endast af familjen o. husets tjånare. Svar åtföljdt af fotograf o. rekommendationer sändes t. »M. L.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

Värdinna och sällskap.

Äldre tjänsteman i god och ansead ställning önskar lära känna välsituerad, fint bildad medelålders dam, med godt och gladt lynne i syftemål att till ömsesidig besparing och trefnad bilda gemensam hushållning. För vidare korrespondens utbedes svar helst med fotografi till »Hemtrefnad», Helsingborg p. r. Discretion och fotografiens återställande hederssak.

Bildad flicka, omkring 25 år, erhåller plats i Skåne att som sällskap åt ung husmoder biträda henne med hushålls göromål och värden af en 20 naders flicka. Lön 20 kr. pr mån. Eget rum. Jungfru finnes. Svar jämte upplysningar torde sändas till »Familjemedlem», Mariestad p. r.

Som kokerska och husjungfru

erhålla i höst tvänne ej för unga flickor plats à egendom i Uppland. De skola vara ordentliga, framför allt pålitliga, samt villiga att i allt, enligt husmoderns önsningar, ombesörja de göromål, som förekomma i ett litet hushåll, bestående af två personer. Reflekterande hänvända sig i bref innehållande fotografi, rekommendationer samt lönepretentioner till »Ömsesidigt förtroende» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållerska, fullt skicklig i alla till platsen hörande sysslor och med betyg om ordning och sparsamhet, får förmånlig plats instundande 24 okt. på större egendom i Småland, där intet groft folk finnes i kosten. Svar med betyg och lönevillkor torde snarast insändas under adr. »Hushållerska» till S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Plats hos en mindre familj i stad finnes genast ledig för en arbetsam och duglig hushållsfröken, som är kunnig i matlagning, syltning m. m. samt för öfrigt med vana uti sådana göromål som förekomma i ett bättre hem. Sökande torde snarast insända betyg, rekommendationer och fotografi jämte uppgift på löneanspråk och ålder uti bref märkt »L. D.» till Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

En ordenlig och pålitlig Flicka

får, från början af september månad, anställning att förestå hushållet åt ensam person. Svar åtföljdt af fotografi och rekommendationer torde snarast insändas under märket »Tjänsteman», Norrb.-Kurirens kontor, Kiruna f. v. b.

Kokerska sökes till 24 okt. till en större herrgård på landet. Skicklighet i matlagning samt vana vid landtyslor fordras. Hushållet mycket litet. Lön 300 kr. Referenser och betygsafskrifter torde insändas till »Herrgård», Ås, p. r.

Hushållerska. Plats är ledig den 24 okt. för en hushållerska, van vid större landthushåll. Hon bör vara skicklig att på egen hand sköta allt som därtill hör. Vidare genom bref till »God plats», p. r. Ingelstad.

Plats i familj på landet finnes för en arbetsam, frisk, duglig och enkel flicka kunnig i matlagning, bakning och syltning samt van att deltaga i inomhus förefallande göromål. Betyg, rekommendationer och fotografi jämte uppgift à löneanspråk sändes till »E.» Altuna, Västmanland p. r.

Bildad, musikalisk flicka omkring 30 år, skicklig i handarbeten och sömnad samt van att öfvervaka tjänare och skötsel af större landthushåll, kan mot fritt vivre få plats som sällskap och hjälp. Svar till »Gudsägarefamilj», Iduns exp.

Stadig, frisk, anspråkslös flicka från godt hem, kunnig o. villig i enkla hushållsbestyr, får plats o. betraktas som familjemedlem. 3 barn i skolåldern finnas. Hjälp till största göromålen. Lön om den antagna blir till belåtenhet. Svar med fotografi o. rek. till »Redaktör», Söderköping p. r.

Medelålders jungfru,

proper, ordentlig och pålitlig, samt kunnig i enklare matlagning, finner 1 sept. eller förr plats i liten bättre familj på landet (stationssamhälle). Svar till »Tjänstemannafamilj», Bergslagsposten», Lindesberg.

Hushållerska, kompetent att sköta ett större landthushåll, får plats 24 instundande oktober.
Edhs gård pr Bor.

En bildad, troende flicka med vänligt och godt sätt, kunnig i frihands-teckning och målning får plats i finare affär. Svar jämte fotografi och referenser till »Framtidsplats», Iduns exp.

Flicka som målar fort och väl får god plats i residensstad. Svar med fotografi och referenser till »Slöjd», Borgholm.

Barnfröken.

Till hösten önskas i härads höfdings fam. i Norrlandsstad en anspråkslös, frisk, snäll och ordentlig värdarinnan för 4 barn, 4—10 år. Någon vana vid sömnad fordras. Svar med lönepr. och fotografi till Fru Hedborg, Wisingsö.

Bildad flicka, helst barnkär, önskas som hjälp och sällskap i mindre familj. Hemma i matlagning och i ett hem förekommande göromål. Glad och musikalisk har företräde. Svar med fotografi till »Hem», Malmberget p. r.

Barnkär, sparsam, ordentlig, arbetskraftig bättre flicka, kunnig i matlagning, sömnad etc., får plats i familj. Korrespondens med »Ordning», Strömstad.

En intelligent och barnkär flicka, som är villig biträda med skötsel af två låtsköta barn samt i hushållet, erhåller plats på natursköns egendom nära Sthlm. Svar med fotografi, som återsändes då porto bifogas, till »Fritt vivre» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

En snäll och frisk flicka, 20—25 år, van vid barn, erhåller plats att hjälpa till med 3 barn, 5—1 år, samt lättare förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem», Skelderviken.

Barnfröken,

frisk, pålitlig och ordentlig, får plats i landsorten hos enkel familj. Alliganden äro: helt och hållet underhålla 3 mindre barns (6—3—1 1/2 år) garderob, stryka, städning af ett rum samt för öfrigt hjälpa till med inom hus förefallande göromål. Svar med referenser, lönevillkor och ålder före 12 aug. till »X. Y. Z.», Allm. Tidningskontoret, Gefle.